

DOI CRONICI

Introducere

„ Cartea 2 Cronici schitează disciplina lui Dumnezeu, bazată pe promisiunile Sale neconditionate. Perioada de 427 de ani pe care o parcurge pre-zintă domniile a nouăsprezece regi ai regatului Iuda. Șapte au fost buni, fiind asemuiți cu David; zece au fost regi răi, asemuiți cu Israel sau Ieroboam; doi au fost buni, dar s-au transformat în regi răi, respectiv Solomon și Hș. Vedem aici disciplina care se transformă în judecată . ”

- John
Heading

Pentru Introducere, a se vedea 1 Cronici.

SCHITA

I. IMPARATIA LUI SOLOMON (cap.

1-9)

- A. Inchinaciunea, intelegciunea si bogatia lui Solomon (cap. 1)
- B. Pregatirea, construirea si dedicarea templului de catre Solomon (cap. 2-7)
Excurs pe tema aparentelor discrepante
- C. Solomon in toata splendoarea sa (8:—9:28)
- D. Moartea lui Solomon (9:29-

31)

II. DIVIZAREA IMPARATIEI (cap.

10)

ni. REGATUL IUDA (11:1-36:19)

- A. Regele Roboam (cap. 11, 12)
- B. Regele Abiia (cap. 13)
- C. Regele Asa (cap. 14-16)
- D. Regele Iehosafat (cap. 17-20)
- E. Regele Iehoram (cap. 21)
- F. Regele Ahazia (22:1-9)
- G. Uzurparea reginei Atalia (22:10-23:21)
- H. Regele Ioas (cap. 24)
- I. Regele Amazia (cap. 25)
- J. Regele Uzias (cap. 26) K.
- Regele Iotam (cap. 27) L.
- Regele Ahaz (cap. 28) M.
- Regele Ezechia (cap. 29-32) . N. Regele Manase (33:1-20) O. Regele Amon (33:21-25) P. Regele Iosias (cap. 34, 35) Q. Regele Iehoaahas (36:1-3) R. Regele Iehoiachim (36:4-8) S. Regele Iehoiachin (36.9, 10) T. Regele Zedechia (36:11-19)

IV. CAPTIVITATEA BABILONEANA (36:20,

21) V. DECRETUL LUI CIRUS (36:22, 23)

397

COMENTARIU

Impartirea cartii in doua parti, 1 si 2 Cronici, s-a facut din ratiuni de convenienta. In original ele au format un singur volum. Astfel 2 Cronici continua cu precizie exact din punctul in care s-a incheiat 1 Cronici. Linia de demarcatie a fost insa bine aleasa: intre domnia lui David si cea a lui Solomon.

In 1 Cronici 29 David l-a instalat pe Solomon ca succesor al sau. 2 Cronici continua firul spitei davidice de la Solomon la Captivitatea Babiloneana. 1 si 2 Regi parcurg in esenta aceeasi perioada de timp, dar la Cronici accentul cade aproape exclusiv pe regatul Iuda. Regii Israelului sunt mentionati doar in masura in care au avut de a face cu istoria regatului Iuda. De asemenea, accentul in cartea Cronici este *spiritual*, pe cand in cartea Regi este *istoric*. Desi o mare parte a materialului este identic in ambele carti, Cronici contine uneori detalii ce nu se regasesc in Regi, asta pentru ca Cronici a fost scrisa la o data ulterioara si cu un scop diferit. Vom comenta asupra unora dintre deosebirile dintre cele doua carti, dar va fi imposibil sa ne referim in profunzime la toate. (Alte carti au fost scrise in acest scop).

restul mobilierului
tabernacolului se afla la
Ghibeon, inclusiv altarul de
bronz. Pe

I. IMPARAJIA LUI SOLOMON (cap. 1-9)

A. Inchinaciunea.
Intelepciunea si bogatia lui
Solomon (cap. 1) 1:1-3 1 Regi 1-3 ne spune ce s-a intamplat intre moartea lui David (1 Cro. 29) si timpul cand Solomon a fost instalat ca rege. Adonias si loab au fost ucisi in cadrul unei lupte pentru putere, cand Solomon a consolidat tronul tatelui sau in conformitate cu cuvantul Domnului (1 Cro. 22:9, 10).

Dupa ce si-a consolidat imparatia, Solomon s-a convocat subordonatii, organizand o procesiune solemna la Ghibeon, unde se afla tabernacolul.

1:4-6 David mutase chivotul la Ierusalim (1 Cro. 13-15), dar

acest altar Solomon a adus o mie de jertfe arse de tot, un exemplu graitor al devota-mentului si loialitatii sale fata de Iebova, Dumnezeuul tatalui sau.

1:7-12 Dumnezeu i S-a aratat in aceeasi noapte tntr-un vis, Intrebandu-1 ce-si doreste eel mai mult (v. 7; 1 Re. 3:5). Cererea pe care i-o adreseaza Solomon lui Dumnezeu sa-i daruiasca intelepciune si cuno\$inta ca sa poata conduce poporul cum se cuvine I-a placut atat de mult Domnului incat i-a promis bogatii, averi si onoare. Intr-o privinta, Dumnezeu i se arata fiecarui credincios, Intrebandu-1 cc doreste. Ceea ce ne dorim in viata in marc masura stabileste ce obtinem.

1:13-17 Solomon a revenit la Ierusalim, Incepand o domnie de mare prosperitate. Versetele acestea se opresc asupra carelor sale, calaretilor, oras,elor unde stateau ca-rele, argintului si aumlui, precum si femnu-lui de cedru si cailor sai. Dar insasi pros-peritatea aceasta continea germenii viitoa-rei caderi, cum adesea se Intampla in viata.

B. Pregatirea, construirea si dedicarea templului de catre Solomon (cap. 2-7) 2:1, 2 Pregatindu-se pentru lucrarile propriu-zise de construire a templului, Solomon a ales saptezeci de mii de barbati care sa care materialele, plus optzeci de mii de cioplitori ?n piatra si trei mii sasc sute de supraveghetori.

2:3-10 Apoi a trimis soli la regele Tirului, Hiram, eel care ii asigurase lui David cedrii pentru construirea palalului regal, solicitandu-i ca acum sa-i ajute si pe el. Dupa ce a descris semnificatia spirituala a proiectului, Solomon a cerut concret sa-i fie Imprumutati me\$teri priceputi care sa lucreze cu artizanul pe care-1 angajasc David. De asemenea i-a solicitat lui Hiram lemnul necesar. Solomon a promis ca va plati cum se cuvine orice manopera ce i sc va acorda. Se pare ca exista o discrepanta aici fata de suma reala.¹

Discrepante aparente
Comentand pe marginea cartii
2 Cronici.

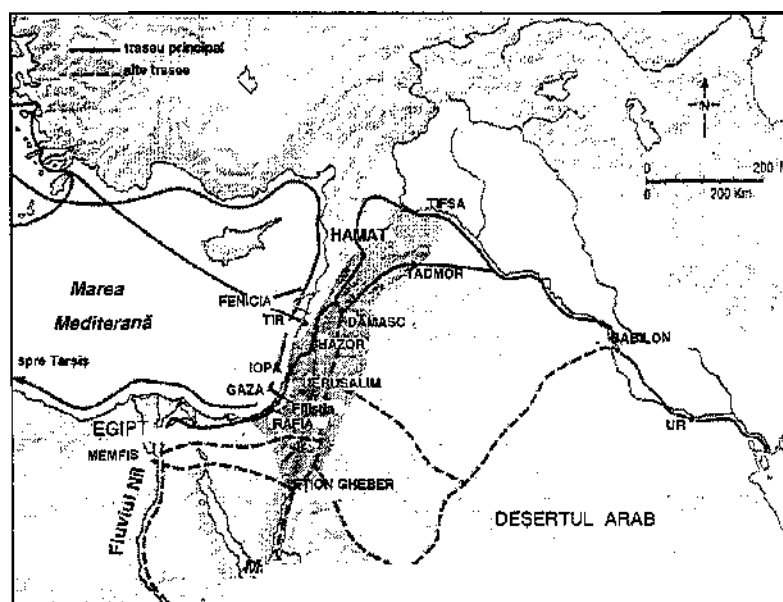
trebuie sa recunoastem ca exista unele aparente discrepante Intre cartea aceasta si relatarile paralele din 1 si 2 Regi. Daca trecem cu vederea peste aceste deosebiri, vom face un deserviciu cititorilor nostri. Pe de alta parte, daca subliniem prea mult aceste diferente, vom fi in pericol de a submina mcrederea in Cuv&nt - ceea ce desigur nu dorim sa facem. Iata care e solutia: am hotarat sa scoatem la iveala fara Tnconjur deosebirile principale, chiar daca nu le vom putea rezolva pe toate. In acelasi timp, dorim sa precizam ca ele nu afecteaza in nici un fel inspiratia Scripturilor. Noi cre-dem ca" Biblia, in forma originala in care a fost data, este inspirata de Dumnezeu, negreselnicS si infailibila.

Am tratat problemele in cadrul notelor finale. In felul acesta discutiile de natura tehnica asupra amanuntelor aparent con-tradictorii nu'vor dauna cursivitatii comen-tariului. Pe de alta parte, avem prilejul de a cerceta aceste probleme pe scurt, dar fara nici un fel de restrictii.

Multe din discrepance sunt erori ale copistilor. Nu trebuie sa ne mire faptul ca scribii au facut greseli minore in copierea si recopierea Bibliei Tn de-a lungul atator

secole. Chiar si astSzi este imposibil sa se publice o carte fara ca eel putin cateva greseli tipografice sa nu se fi strecurat.

!n acest punct poate cineva va intreba: „Daca Dumnezeu i-a putut cSlauzi pe scriitorii initiali ai Scripturii ca textul lor sa fie fara greseli, oare de ce nu i-a putut determina si pe scribi sa produca copii lipsite de greseli?" Raspunsul este, desigur, ca El ar fi putut foarte bine s-o faca, dar in intelepciunea Sa nu a gasit cu cale sa procedeze asa. Ceea ce este important pentru noi este ca, in pofida unor minore greseli ale scribilor sau copistilor (majori-tatea tinand de ortografierea numelor si de redarea cifrelor), Biblia pe care o avem astazi este Cuvfntul lui Dumnezeu. Orice probleme care exista au de a face cu detalii minore, nu cu vreo doctrinii a Bibliei. Este o mare mangaiere sa ne amintim ca pe cand Domnul Isus S-a aflat pe pamant, El S-a folosit de o editie a Vechiului Testament (nu de manuscrisele originale) si a citat acest text ca fiind CuvSntul lui Dumnezeu. Si noi cei de azi putem folosi versiuni acceptate ale Bibliei cu aceeasi Tncredere stiind ca ele sunt Cuvantul lui Dumnezeu.:]:

Raspandirea faimei lui Solomon. Influenta lui Solomon pe plan economic ?i politic

a beneficia din plin si de existenta unor importante trasee comerciale care strabateau regatul sau.

2:11-16 Raspunsul pe care i 1-a trimis Hiram lui Solomon In scris a parut sa indice o recunoastere autentica, spirituala a faptului ca aceasta lucrare era de o important cu adevarat istorica. El a precizat ca-1 trimite pe Hiram, un mester cu o pregatire impecabila.² De asemenea a promis ca va trimite lemn din Liban, contra grau, orz, untdelemn si... vin. Lemnul avea sa fie transportat pe calea apei, sub forma de plute, pe Marea Mediterana pana la Iopa, dupa care va fi transportat pe cai terestre la Ierusalim.

2:17, IS Cei 153 000 de straini erau canaaniti pe care israelitii nu-i nimicisera. Acum ei au fost pusi sa presteze munca fortata.³

3:1-4 Dupa alcatuirea unor minutioase planuri si pregatiri, in sfarsit au inceput lucrarile propriu-zise de constructie, in anul al patrulea al domniei lui Solomon. Desi a dispus de peste 150 000 de lucratori. si resurse aproape nelimitate, lui Solomon i-a trebuit totusi peste sapte ani ca sa termine uriasul proiect.

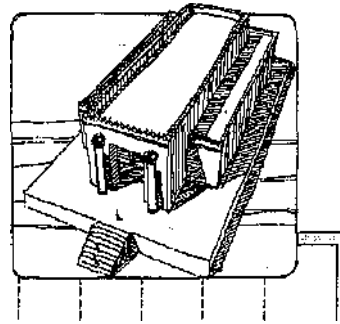
Temeliile au fost puse pe Muntele Moria. Templul avea nouazeci de picioare

lungime, treizeci de picioare latime si patruzeci si cinci de picioare inaltime (vezi 1 Regi 6, unde sunt oferite detalii suplimentare). In mare templul era de doua ori mai mare decat tabernacolul, avand un pridvor cu lungimea de treizeci de picioare.⁴

3:5-9 Interiorul templului era impartit in doua camere la nivelul principal. Cele doua incaperi constituiau asa-numita casa si Locul Preasfant. Edificiul era din piatra. Interiorul era captusit cu lemn de chiparos, imbracat in aur curat si frumos decorat cu diverse modele si incrustat cu pietre scumpe. Tot ce se vedea in templu era din aur, simbolul dumnezeirii, Infatissand slava Domnului care avea sa umple locul.

3:10-13 Cei doi heruvimi au fost asezati in Locul Preasfant (pe langa cei doi heruvimi care formau parte comuna cu capacul indurarii de deasupra chivotului). An-vergura aripilor lor corespundea cu latimea Locului Preasfant. Chivotul avea sa fie asezat ulterior sub heruvimi (5:7). Heruvimii sunt fiinte spirituale care apar adesea pe paginile Scripturii. Zidurile (v. 7) si perdeaua (v. 14) au fost împodobite cu

Solomon a construit templul pe Muntele Moria, la nord de stravechea Cetate a lui David. Templul a fost construit dupa planurile pe care i le-a dat Domnul lui David (1 Cro. 28:11-13,19). Cele doua incaperi principale ale templului, respectiv sanctuarul si sanctuarul interior, corespund locului sfant si Locului Preasfant (Sfintei Sfintelor) din cortul intalnirii.

sfe?nice și mese

pridvor

Sanctuarul
sau sfantul
Iaca\$

Sanctuarul
interior sau
Locul
Preasfant

20 coji

magazii I

Planul Templului lui Solomon

2
Cronic
i

401

imagini de heruvimi, simboliz[^]nd faptul ca ei stau necurmat tn prezenta lui Dum-nezeu. Templul si tabernacolul au fost tipuri ale adevaratei locuinte a lui Dumnezeu - adica, raiul, unde Lui I se Trichina, zi si noapte, ostiri fara numar (Ev. 8:5). Si ei sunt tipuri ale lui Cristos (Ioan 1:14, verbul „a locuit" este Tn original „a cortuit"; 2:19).

3:14-17 O perdea separa cele doua Tncaperi, exact asa cum fusese si Tn taber-nacol. Apoi existau usi (v. 7) Tntre Tncape-rile templului. Doi stalpi cu capiteluri si o sut& de rodii ornamentale au fost asezati Tn fata templului.⁵ Stalpul din dreapta se numea Iachin (El va stabili) iar eel din stanga se numea Boaz (Tn El este tana).

4:1-22 DouS metale principale au fost utilizate Tn templu: bronzul si aurul. Capitolul 4 enumera pe scurt cateva din obiectele confectionate din aceste metale. Bronzul a fost folosit la confectionarea altarului pentru arderile de tot, a marii si a boilor pe care se sprijinea (v. 2-5,10),⁶ pre-cum si a celor zece lighene sau bazine portabile (v. 6). De asemenea cu bronz au fost acoperite porfile pentru curte (v. 9), si diverse ustensile (v. 11, 14-18) si cei doi pilastri si capitelurile din varful lor (v. 12, 13). Toate acestea au fost turnate Tn matrite de lut Tntre Sucot si Zereda (v. 17).

Solomon a folosit aur la confectionarea celor zece sfesnice pentru locul sfant (v. 7, 20), a celor zece mese pentru pSinea pune-rii" Tnainte (v. 8, 19) sj a altarului aurit (v. 19), a diverselor ustensile (v. 8, 21, 22) si pentru acoperirea Iocului sfant si a Locului Preasfant (v. 22). In general s-a folosit aur pentru obiectele din interiorul templului, Tn timp ce obiectele din bronz erau folosite mai mult afara.

Toate obiectele templului au fost confectionate de Solomon, cu exceptia chivo-tului, care a fost adus din tabernacol.

5:1-10 tn sfarsit s-a terminat construirea templului (v. 1; cf. 1 Regi 8). Versetele 2-10 ne spun cum s-a facut transportarea

mobilierului de la cortul intalnirii la templu. Chivotul a fost asezat Tn Locul Preasf&nt. Pbate ca celelalte articole, cum ar fi altarul tamaierii si masa painii punerii Tnainte, au fost puse deocamdata Tn

vistierie, Tntruc3t ele nu au fost folosite Tn templul lui Solomon.

Levitii care au transportat chivotul au fost preoti (v. 4,7). Ei au asezat chivotul la locul sau, sub aripile heruvimilor pazitori (v. 7, 8). Conform textului de la Exod 25:15, drugii trebuiau sa ramana atasati de chivot. (Termenul „drew out” din versetul 9 [„scosi”] din versiunea KJV este inexact.) Dupa 1 Regi 8:8, capetele drugilor chivotului se puteau vedea din locul sfant. Cele doua table ale legii se mai aflau la aceasta data Tn interiorul chivotului.

5:11-14 Versetul lib: „toti preotii... farS sa mai tina ordinea cetelor” Tnseamna ca toti preotii care au fost de fata Tn acea zi au participat, nu doar schimbul care era de serviciu.

Cand levitii si preotii s-au adunat la ca-patul de est al altarului, laudand si multumindu-I Domnului pentru bunatatea si Tndurarea Sa, slava Domnului a umplul templul, Tncat preotii nu au mai putut sluji Tn&untru.

6:1-11 Inainte de a se adresa Domnului Tn rugaciunea de dedicare, Solomon a amintit poporului cum, in trecut, Domnul nu alesese o cetate care sa fie capitala reli-gioasa a tarii sau un om, care sa fie drega-tor. (Este adevarat ca Samuel si ceilalti au fost lideri, dar nu au avut prerogativele de suveran.) Dar a venit acum vremea ca Dumnezeu sa aleaga Ierusalimul ca cetate a Sa si pe David ca rege peste Israel. David a dorit sa construiasca un templu, dar bunele sale intentii au fost duse la Tndeplinire de unul din fiii sai. Iar acum Solomon era marturia graitoare a credin-ciosiei lui Dumnezeu.

6:12, 13 Miezul capitolului 6 Tl consti-tuie rugaciunea de dedicare rostita de Solomon (v. 12-42). Este cea mai lunga rugaciune pe care o consemneaza Biblia si abunda Tn expresii de lauda la adresa lui Dumnezeu si cereri pe care I le adreseaza slujitorul Sau. UrcSnd pe o platforma specials construita Tn curtea templului,

Solomon si-a ridicat mainile spre cer si s-a rugat. Multe motive avea Solomon sa-I *multumeasca* lui Dumnezeu! Sub imboldul harului, Solomon avea, Tn acelasi timp, multe lucruri sa-I *ceara* lui Dumnezeu.

6:14-17 Mai Tntai Solomon s-a rugat pentru tronul lui Israel. Pana acum Dumnezeu și-a tinut cuvantul, implinind faga-duintele pe care i le facuse lui David. Regele a cerut ca Dumnezeu sa-și arate si pe mai departe credinciosia.

6:18-21 Aceste patru fraze cuprind suma si esenta Tntregii rugaciuni. Tot ce urmeaza este o dezvoltare a gandului sim-plu exprimat de verbele **asculta** (textual „auzi”) și **iarta** (v. 21).

6:22,23 In continuare Solomon cere ca Domnul sa asculte si sajudecejuramintele facute inaintea altarului Sau.

6:24, 25 Apoi cere iertare pentru paca-tul care l-ar putea face pe Israel sa fie Infrant de dusmanii sai.

6:26, 27 Solomon cere Domnului ploaie, dupa seceta care s-a abatut tn urma pacatului.

6:28-31 El cere izbavire de foamete sau ciume, pentru ca oamenii sa Tnvete sa se teama de Domnul.

6:32,33 El cere ca stramii sa poata sa-L vada pe Dumnezeu la lucru, cand se apropie si ei, chemand maretul Sau Nume.

6:34,35 Solomon cere biruinta in lupta.

6:36-39 El cere izbavire din captivitate, de indata ce poporul s-a pocait și si-a mar-turisit rSutatea.

6:40-42 Solomon isi incheie rugaciunea cu trei cereri. El cere ca rugaciunea sa^i fie acceptata. Apoi cere ca preotilor care ft slujesc pe Dumnezeu in templul Sau sa li se faca parte de har și bucurie. și Tn fine cere ca Dumnezeu sa fie milostiv cu el Tnsusi, pe temeiul iubirii mari aratate de Dumnezeu fata de tatal sau, David.

Pentru ca nu cumva sa credem ca rugSciunea e alcatuita doar din cereri, sa trecem inca o data prin ea. Multe sunt referirile la attributele lui Dumnezeu. Solomon mentioneaza: caracterul unic al lui Dumnezeu (v. 14); Tndurarea Sa (v. 14); trans-cendenta Sa (v. 18); imensitatea Sa (nemarginirea sa) (v. 18); omniprezenta Sa (v. 18); dreptatea Sa (v. 23), iertarea Sa (v. 25, 27 etc.); atotștiinta Sa (v. 30); harul SSu (v. 33); si mila Sa (v. 38, 39).

Pe langS toate acestea, intreaga rugiciu-ne este patrinsa de

constiinta atotputerni-ciei si sfinteniei lui Dumnezeu.

7:1-6 De îndată ce a rostit Solomon rugăciunea, s-a pogorât cer din fața și a mistuit ofranda arsă de tot, precum și jertfele iar slava Domnului a umplut templul. Oamenii au văzut norul de slava coborând-se deasupra templului, drept care s-au plecat cu fața la pământ, închinându-se și laudându-l pe Domnul. Apoi Solomon a jertfit împreună cu tot poporul mii de tauri și oi Domnului.

Preotii și-au luat m primire atribuțiile, levitii au cântat Domnului din instrumentele lor muzicale, pe care David le confecționase în acest scop. Față în față cu levitii, preotii au sunat din trompete, sub privirile Întregului Israel.

Altarul de bronz s-a dovedit neîncăpător pentru numărul enorm de mare de jertfe și ofrande aduse.

7:8-10 Sarbatoarea dedicării a durat șapte zile, în care este cuprinsă și Ziua Ispășirii. Aceasta a fost urmată de Sarbatoarea Corturilor, după care Solomon i-a trimis pe oameni la casele lor.

7:11-16 După ce a terminat Solomon de construit templul și propriul său palat, Domnul i S-a arătat în timpul nopții, dându-i făgăduințe și avertismente. în eventualitatea ca Dumnezeu va trimite seceta, lăcuste sau ciuma peste popor, va trebui ca israelitii să se smerească, să se roage, să caute fața Lui și să se întoarcă de la căile lor rele. Atunci El va ierta păcatul lor și-i va restaura.

Versetul 14 ar putea fi versetul de aur al Întregii cărți. Deși inițial a fost adresat poporului ales Israel, de atunci încoace a fost *aplicat* cu suficient temei tuturor națiunilor care posedă o moștenire biblică. Este calea sigură de refacere și înviorare, de trezire sau reviriment în orice timp-jurări. Dacă sunt întrunite condițiile necesare, făgăduințele se vor împlini negresit.

J. Barton comentează:

Acest verset minunat - cel mai renumit din toată cartea Cronici - exprimă că nici un alt verset din Cuvântul lui Dumnezeu, ce cere Dumnezeu pentru ca să poată binecuvânta o națiune, fie că este vorba de epoca lui Solomon, fie de cea a lui Ezra, fie de vremurile în care trăim noi însine. Cei care cred

trebuie să se le-

pede de pacatele lor, sa se lase de o viaia ego-centrica si sa se predea cuvântului si voii lui Dumnezeu. Atunci, si numai atunci, se vor deschide cerurile, revârsand peste noi învierea si trezirea spiritual!⁷

7:17-22 Daca Solomon va trai în ascultare de Dumnezeu, El Ti va consolida tronul, pentru ca acesta sa fie ocupat în continuare de urmasii lui. Pe de altl parte, daca Solomon si toti israelitii îl vor parasii pe Domnul, alipindu-se de alti dumnezei, vor fi dusi în captivitate si Dumnezeu va respinge templul, pana cand acesta va deveni un lucru dispretuit, o marturie pentru popoare ca Israel L-a parasit pe Domnul.

Versetul 16 pare sa implice ca templul va dainui în veac. Totusi noi stim ca el a fost distrus în anul 586 T.Cr. Desi^{ur}, explicatia consta în faptul ca promisiunea lui Dumnezeu a fost conditional de credinciosia si ascultarea Israelului. Versetele 19 si 20 sunt un avertisment explicit al faptului ca daca oamenii se vor deda la idolatrie, Dumnezeu va respinge templul.

C. Solomon in toata splendoarea sa

(8:1-9:28)

8:1-6 Citim aici despre realizarile si succesele lui Solomon în diverse domenii. Mai întâi el a initiat un vast program de dezvoltare urbanistica, rezidind sau cap-turand cetatile pentru provizii, cetatile fortificate, cetatile pentru care si asezarile.

8:7-10 I-a înrolat cu forta pe canaaniti la munci fortate, în schimb pe israeliti i-a folosit în calitate de iuptatori, comandanti si demnitari.⁸

8:11 Nu i-a permis sotiei sale, fiica lui Faraon, sa locuiasca în palatul regal, pe motiv ca acesta era sfânt, având în vedere faptul ca acolo se afla chivotul Domnului. Asta nu înseamna ca chivotul fusese literalmente introdus în palatul regal, ci, mai degraba, ca palatul era sfânt în virtutea apropierii de chivotul din templu. Din nefericire, faptul ca Solomon i-a interzis accesul la locuinta sa speciala nu a împiedicat-o pe sotia

sa sa-l abata pe Solomon spre idolatrie (1 Regi 11:1-8).

8:12-16 Regele a avut grija sa respecte

cu scrupulozitate jertfele și ofrandele legate de calendarul religios. De asemenea a numit preoți și leviti care să slujească după orarul pregătit de David, tatal sau.

Astfel toată lucrarea lui Solomon a fost încheiată cu tot dășul, de la început până la sfârșit.

8:17, 18 În cele din urmă, citim despre operațiunile maritime în care s-a angajat Solomon, în colaborare cu Hiram. Corabiile sale navigau între Ețion-Gheber și Elat, ambele fiind porturi situate în extremitatea estică a acelei fâșii a Marii Roșii ce se numea Golful Aqaba, și Ofir, care se afla în sudul Arabiei, în estul Africii sau în India.

9:1-9 Când a auzit regina din Seba despre faima lui Solomon, s-a deplasat în fruntea unei caravane mari, încărcată cu daruri, la Ierusalim, pentru a se convinge personal că ceea ce a auzit este adevărat. Ajungând la Ierusalim, a marturisit că nici pe jumătate nu i s-a spus despre adevărata realitate a ceea ce vedea acum cu ochii ei. Reginei din Seba n-a putut să-i scape că prosperitatea ce însoțea domnia lui Solomon se datora harului și îndurării lui Dumnezeu față de Solomon.

9:10-12 Versetele 10 și 11 întrerup firul narativ, pentru a explica sursa unora din bogățiile lui Solomon și scopurile nobile în care a folosit el aceste resurse. La plecarea reginei Seba, Solomon i-a daruit cadouri mult mai de valoare și în cantități mult mai mari decât cele pe care i le dăduse ea.

9:13-28 Solomon a primit peste șase sute șazeci de talanți de aur în fiecare an. Cu o parte din acest aur a confecționat scu-turi, pahare și veselă. Măreția sa i-a adus cinste și belșug din partea tuturor regilor pământului. Schimbările sale comerciale se întindeau până la Tarsis, localitate situată probabil în Spania.¹⁰ Solomon a avut un număr urias de cai,¹¹ teritorii întinse, argint și lemn de cedru. Deși el a domnit peste un teritoriu ce se întindea de la Fluviul Eufrat spre vest, aceste teritorii nu au fost încorporate în întregime în hotarele propriu-zise ale împăratiei lui Israel, ci unele din teritoriile de la periferie erau de fapt state

vasale, care plăteau tribut lui Solomon.

D. Moartea lui Solomon (9:29-31)

Solomon a murit după o domnie de patruzeci de ani, fiind urmat la tron de fiul său Roboam. Cartile canonice menționate în versetul 29 au fost utilizate probabil de cronicar ca materiale documentare, ele nedăinuind până în vremea noastră.

II. DIVIZAREA ÎMPĂRĂȚIEI

(Cap. 10)

10:1-5 Probabil din dorința de conciliere a triburilor nordice, Roboam s-a decis ca inaugurarea sa ca urmaș al tatălui său Solomon pe tronul Israelului să aibă loc la Sihem. Oamenii au promis că-1 vor sluji dacă le va ușura jugul pe care îl așezase Solomon pe umerii lor. Sintagma „tot Israelul” (v. 3) înseamnă reprezentanții tuturor triburilor din nord. Roboam a solicitat un răgaz de trei zile, ca să cumpănască cererea poporului.

10:6-11 Întai, regele Roboam s-a consultat cu bătrânii ce-1 slujiseră pe tatăl său, Solomon. Aceștia l-au sfătuit să dea curs rugămintii poporului. Apoi Roboam s-a adresat tinerilor din anturajul său, cerându-le și lor sfatul, deoarece nu era dispus să asculte de îndemnul bătrânilor. Tinerii au respins sfatul bătrânilor, spunându-i lui Roboam să le vorbească oamenilor pe un ton aspru și să promită o îngreunare a jugului.

10:12-19 Când s-au întors oamenii după trei zile și au auzit amenințările regelui, s-au răscolit, sub conducerea lui Ieroboam. Apoi regatul a fost rupt în două, împlinindu-se astfel cuvântul Domnului rostit prin gura lui Ahia (1 Regi 11:29ff.). După uciderea perceptorului Hadoram, Roboam s-a retras la Ierusalim, unde a domnit peste Iuda și Beniamin. Williams comentează în aceasta privință:

Această împlinire a prezicerii lui Ahia, ca în alte locuri din Scriptură, face ca profetiile să fie împlinite prin dezlantuirea unor pasiuni umane și în cursul obisnuit al evenimentelor. Oamenii cred că ascultă de voia lor, fiind convinși că-și duc la îndeplinire propriile lor planuri, neștiind că, de fapt, Dumnezeu este stăpân pe

situație, făcându-l să se întâmple sau intervenind pentru ca să nu se întâmple, în conformitate cu Cuvântul Său.¹²

III. REGATUL IUDA (11:1-

36:19) A. Regele Roboam

(cap. 11,12)

11:1-4 Cand a revenit Roboam la Ierusalim, Domnul a intervenit prin prote-tul Ńemaia, impiedicand izbucnirea unui razboi civil. El i-a spus lui Roboam sa accepte aceasta stare de lucruri, deoarece „**de la Mine s-a intamplat lucrul acesta.**” Anterior Roboam nu ascultase de sfatul batranilor, dar acum asculta. Intre cele doua regate astfel constituite a existat o stare permanenta de sfada (12:15), dar s-a evitat un razboi propriu-zis. Sintagma: „**tot Israelul si Iuda si Beniamin**” (v. 3) se refera la toti cei din reaatul de sud care erau fideli dinastiei lui David.

11:5-12 O mare parte din timp regele si 1-a pierdut zidind cetati de aparare pentru Iuda. Cetatile fortificate din sudul Ieru-salimului demonstreaza ca se temea si de un eventual atac din partea Egiptului.

11:13-17 Intre timp Ieroboam a taYat regatul de nord intr-o cumplita Ńi degra-danta forma deidolatrie(l Regi 12), determinandu-i pe preotii si pe levitii ramasi fideli Domnului sa se refugieze Tn Iuda. Lor li s-au alaturat toti cei ale caror inimi bateau pentru Domnul si in felul acesta regatul lui Roboam a fost intarit. Acesti refugiati au platit un pret ridicat pentru credinciosia lor, deoarece au lasat Tn urma lor terenurile publice, averile s,i prietenii lor.

11:18-23 Roboam a fost un poligam, dar nu pe masura tatalui sau! A avut opt-sprezece neveste, Ńaizeci de concubine, douazeci Ńi opt de fii si saizeci de fiice. Sotiile pomenite pe nume erau israelite din familia regala, nu femei pagane.

12:1-4 Daca 1 Regi 14:22-24 mentio-neaza anumite detalii vizand apostazia lui Roboam, Cronici se multumeste doar sa spuna ca el L-a parasit pe Domnul Ńi ca nu si-a pregatit inima sa-L caute pe Domnul (v. 14). Si iata cum la numai cinci ani de la moartea puternicului monarh Solomon, egiptenii erau la poarta Ierusalimului, gata sa-i prade

comorile. Cetatile Tntarite ale lui Roboam nu i-au fost de nici un folos. Ńi?ac a Invins regatul Iuda, dar nu din pricina

unei presupuse superioritati militare a Egiptului, ci din pricina necredinciosiei lui Iuda fata de Iehova.

12:5-8 Cand a venit profetul \$emaia la Roboam a doua ora (vezi 11:2), trans-mitandu-i mesajul condamnarii, regele si printii lui Iuda s-au smerit Tnaintea Domnului, recunoscand ca era drept ca El sa-i judece. Pe loc Tndurarea si harul Domnului s-au manifestat, aducand izbavire, nu Tnsa fara lectia usturatoare despre deosebirea dintre ce Tnseamna sa-L slujesti pe Iehova si ce Tnseamna sa slujesti asupritorii.

12:9-12 Oamenii au fost crutati, nu si regatul Tnsa. Roboam a Tncercat sa faca fata situatiei c&t a putut. A Tnlocuit scuturile de aur cu altele din bronz, fara sa realizeze adevarata semnificatie a gestului, anume ca prezenta si bunavointa lui Dumnezeu (Tntruchipate prin aur) au fost acum Tnlocuite cu judecata Sa (bronzul).¹⁻¹

12:13-16 Istoria lui Roboam se Tnceie cu afirmatia ca el a facut ceea ce a fost rau si ca a fost adaugat la parintii sai. Deosebirea dintre Roboam sj bunicul sau David se remarca comparand Psalmul 27:8 cu versetul 14 din 1 Cronici 12. David a cautat fata Domnului. Roboam nu a cautat-o.

B. Regele Abiia (cap. 13)

13:1-3 Abiia, a carui mama se numea Micaia,¹⁴, a urcat pe tron Tn continuare, domnind trei ani la Ierusalim. 1 Regi 15 mentioneaza pacatul sau, prin faptul ca nu l-a cautat pe Domnul si nu a mers pe calea sa, spre deosebire de David. Dar Cronici sare peste toate acestea, rezumand domnia lui Abiia la batalia in care s-a angajat cu Ieroboam.

13:4-12 in cuvantarea rostita Tnaintea bataliei, Abiia i-a amintit lui Ieroboam ca Dumnezeu daruise Tmparatia lui David si urmasilor sai. Ieroboam se razvratise Tmpotriva dinastiei davidice, stningand Tn jurul lui o adunatura de oameni de nimic Tmpotriva lui Roboam, pe cfnd

acesta era, practic, total lipsit de aparare. Israel spera ca va invinge din pricina superioritatii sale numerice si a **viteilor de aur**. Israel stabilise un sistem preotesc fals, la care puteau adera oameni fara sa fi beneficiat de aprobarea divina. Pe de alta parte, Iuda

continua sa adere la preotia levitica, mem-brii acesteia continuand sa-L slujeasca pe Domnul Tn maniera prestabilita de El. Dumnezeu era Capitanul armatei lui Iuda iar preotii Sai au sunat din trambite sem-nalul de alarm⁵ Tn fata pericolului prezentat de armata regatului nordic Israel. Prin urmare, Abiia a aratat cat de mare era nechibzuinta triburilor din nord sa Tncerce sa lupte Tmpotriva Domnului Dumnezeu.

13:13-18 In loc sa asculte de Abiia, leroboam a organizat o ambuscada. Cand Iuda a fost prinsa Tn cursa, oamenii au strigat catre Domnul iar preotii au suflat din trambite. Domnul a raspuns, daruindu-i regatului Iuda o mare izbanda. Cinci sute de barbati de frunte din Israel au cazut - un pret considerabil de ridicat pentru pacatul de a fi Tntors spatele lui Dumnezeu!

13:19-22 Abiia a cucerit teritorii supli-mentare, desi nu a reusit sa subjuge Israelul Tn Tntregime. Pierderea s-a dovedit devastatoare pentru leroboam, care a fost lovit ulterior de catre Domnul. Dar Abiia s-a Tntarit si a propasit.

C. Regele Asa (cap. 14-16)

14:1, 2 Urmatoarele trei capitole ni-l prezinta succint pe regele Asa si domnia sa de patruzeci si unu de ani. Se recomanda citirea Tn paralel a relatarii de la 1 Regi 15:9-24 pentru capitolele ce unneaza. Versetul 1 formeaza o punte de legatura cu capitolul precedent. Textui din Bibiia ebraica Tncepe cu capitolul 14 versetul 2.

14:3-8 Sursa pacii care a dominat domnia lui Asa a constituit-o atitudinea inimii sale fata de Iehova. Astfel el a Tndepartat multe din pacatele predecesorilor sai. Tndemnandu-i pe oameni sa-L caute pe Domnul si dandu-se pe sine pilda demna de urmat, eradicand cu ravna idolatria din regatul sau.¹⁵ In timpul domniei sale de pace, Asa a Tntarit cetatile sale, strangand o armata numeroasa.

14:9-15 Pacea de care s-a bucurat Iuda a fost Tnsa amenintata de armata unui etio-

pean, de un milion de barbati, cu trei sute de care, care au pornit Tmpotriva lui Iuda. Forta numeric inferioara' a regatului Iuda a obtinut totusi biruinta, deoarece locuitorii sai s-au Tncrezut Tn Iehova. Si astfel

dușmanul a fost pus pe fuga.

Rugăciunea lui Asa din versetul 11 este scurtă și la obiect. Căci în iuresul bataliei nu e timp de cuvântări elocvente, ci se cer rugăciuni izvorate din nevoia disperată a celor care se roagă, ele fiind extrem de eficace, dacă persoana respectivă este într-o relație strânsă de partasie cu Domnul, cum era Asa. Pentru faptul că a mers pe calea trasată de Domnul, în vremurile de pace, acum Asa avea încredințarea că Domnul va purta de grijă și în vremurile de stramtorare prilejuite de izbucnirea războiului. Lupta a început în localitatea Maresa, o cetate din Iuda, și s-a sfârșit în preajma cetății Gherar, care aparținea filistenilor. Multi au fost cei ucisi, inclusiv cei ce aveau vite. Și astfel a fost dusă la Ierusalim multă pradă de război și animale.

15:1-6 Asa și oamenii săi n-au mai putut de bucurie, văzând izbanda pe care au reputat-o în fața unor sorti potrivnici. întorcându-se la Ierusalim au învârtit lectia pe care le-o pregătise Domnul. Mai întâi, Azaria le-a amintit că Domnul era cu ei pentru că L-au urmat și L-au căutat în fața. Dar dacă L vor parasi, și El îi va parasi. Or, din istorie vedem că mult mai de multe ori Israelul L-a parasit pe Domnul Dumnezeu lor. În consecință, ei n-au avut pace, fiind în permanentă învinsă de dușmanii lor. Dar când năstirea L-a căutat pe Domnul, L-au găsit întotdeauna gata să ierte și să restaureze.

15:7 Intrucât evident Asa îl căuta pe Iehova, Azaria l-a încurajat să meargă înainte pe drumul acesta bun. Strecurat aproape pe neobservate în firul naratiunii, versetul 7 este demn de a fi memorat: **„Dar voi întăriți-vă și nu lăsați să vă slăbească mainile, căci faptele voastre vor avea o rasplata.”** Paralela pentru credincioșii de astăzi este 1 Corinteni 15:58.

15:8-15 „Oded” (v. 8) se

referă probabil la fiul lui Oded, Azaria (vezi nota marginală din NKW). Regele a răspuns cu entuziasm la cuvântul profetului. Îndată și-a intensificat programul de reforme, începând și mai mulți idoli (cf. 14.3), nu doar din propria sa țară, ci și din cetățile

Efraimului, pe care el le capturase în cursul luptelor. El a refăcut altarul din templu și l-a consacrat, aducând jertfe. A convocat o adunare solemnă la Ierusalim, jertfind Domnului pe altar o parte din prada de război capturată de la etiopieni și legându-i pe oameni printr-un jurământ ca vor căuta pe Domnul. Nu a lăsat nici o portă de sea-pare disidenților, ci toți au fost nevoiți să se supună legământului, cei care refuzau fiind executați (v. 13).

15:16-19 Asa a îndepărtat-o pe bunica sa (nu pe **mama** sa¹⁶) din poziția de regină-mamă pe care o ocupase și a distrus chipul obscen la care ținea aceasta. Pentru comentarii asupra versetului 17, a se vedea nota de la 14:3-8. În loc să fie scoase ca mai înainte comori din templu, ele au început să fie aduse în templu. Ravna i-a fost rasplatită, Domnul promitând prin Azaria ca-i va da pace.

16:1 Către sfârșitul domniei lui Asa, Baesa, regele Israelului, a încercat să oprească locuitorii regatului sau de nord să fugă în regatul lui Asa, fortificând, în acest sens, cetatea Rama, situată nu departe de Ierusalim.

16:2-6 Asa s-a îndreptat aici spre ajutorul omului. În loc să se bazeze pe bratul Domnului, cum făcuse când fusese invadat de etiopieni. El a trimis vistieria Domnului la regele sirian Ben-Hadad, ca să cumpere cu aceasta ajutorul acestuia. Apoi regele sirian a atacat Israelul dinspre nord, forțându-l pe Baesa să se retragă din Rama, pentru a-și apăra granița de nord a regatului. Se pare că stratagema lui Asa a reușit, dar Dumnezeu nu a găsit plăcere în fapta sa.

16:7-10 În mod sigur scopul nu scuza mijloacele în ochii lui Iehova, drept care El l-a trimis pe profetul Sau Hanani să stea de vorba cu Asa. Hanani l-a acuzat fără înconjur pe rege că a procedat nechibzuit. Oare nu-l izbăvise Domnul de etiopieni? Nu căuta oare Dumnezeu în permanentă oameni prin care să poată lucra? Întrucât Asa alesese să lupte cu armele firii,

din acel moment va avea parte de război. Asa s-a aprins de mânie. În loc să asculte de cuvântul Domnului, cum făcuse odinioară (15:8), l-a aruncat pe Hanani în temniță.

16:11-14 Asa s-a decis, la un moment

dat, sa procedeze contrar voii lui Dumnezeu, drept care Domnul l-a lovit cu o afectiune la picioare. Dar Asa nici atunci nu s-a pocait, coritinand sa intoarca spatele lui Iehova si solicitand ajutorul medicilor. La scurt timp dupa aceea a murit. Unii cred ca medicii au fost vrajitori sau spiriti^{ti} care vindecau prin formule magice.

In pofida acestui sfarsit tragic, Asa a fost unul dintre cei mai buni regi pe care i-a avut Iuda (15:17). Oamenii au jelist cu multa tristete moartea sa. In versetul 14 se spune ca s-au ars foarte multe mirodenii pentru el, ceea ce inseamna ca¹ trupul sau nu a fost incinerat.

D. Regele Iehosafat (cap. 17-20)

17:1-5 Iehosafat i-a urmat tatalui sau la tron, domnind douazeci si cinci de ani (20:31). Acestui rege i se acordam mult spatiu la 2 Cronici (cap. 17-20) decat in cartea Regi. Materialul din capitolul 17 este unic, neavand paralela in 1 Regi.

Suindu-se pe tron, Iehosafat si-a intarit regatul, rmpotriva lui Israel. A fortificat regatul, dar secretul domniei sale reunite l-a constituit faptul ca l-a urmat pe Domnul, cum facuse si David. Este intere-sant sa observam cum in permanenta se recurge la David ca la un fel de etalon dupa care se masoara regii. CSnd acestia mergeau pe urmele sale, urmandu-i exem-plul, prosperau si erau binecuvantati. Cand nu-i urmau exemplul, dadeau gres. Tara a avut parte de pace, cata vreme pe tron s-a aflat Iehosafat, iar dusmanii s^{si} i-au pl^{tit} tribut(v. 10-12).

17:6-9 Cuvantul lui Dumnezeu a ocu-pat un loc prioritar In viaja lui Iehosafat, el dandu-si toate straduintele sa-i urmeze pre-ceptele si gasindu-si desfatara in a asculta de el. De asemenea el a instituit o regula in regatul sau, In aceasta privinta, Irimitand o comisie specials de printi, leviti si preoti care sa educe poporul cu privire la ciile Domnului, ca astfel oamenii sa asculte de poruncile lui

Dumnezeu asa cum se gasesc acestea la Deuteronom 6:6ff.

17:10-19 Sub binecuv^{nt}area lui Iehova, Iehosafat a devenit tot mai puter-nic. Si ce armata si-a straps! Roboam Ince-puse, cu sase ani mai tnainte, de la 180 000

de oameni. Acum fortele regatului Iuda se ridicaseră la 1 600 000 de luptători, în care nu erau incluși cei staționați în cetățile fortificate. Mulți din acești oameni se refugiaseră în Iuda, venind din Israel, pentru că au văzut cum Domnul era cu Iuda. Ce trist! Tînsă că Iehosafat nu s-a folosit mai cu dibăcie de forțele acestea, așa cum vom vedea în capitolul 18.

18:1 Pînă în acest punct între Israel și Iuda existase o stare de ostilitate. Dar iată că fiul lui Iehosafat s-a căsătorit cu fiica lui Ahab (21:5,6), formând o alianță între cele două regate.

18:2-7 Ahab l-a rugat pe Iehosafat să-l ajute în atacul lansat împotriva Siriei, care detinea o parte din teritoriul său (cf. 1 Regi. 22:3, 4). Iehosafat imediat a consimțit să-l ajute pe Ahab, dar a sugerat ca mai întâi să se ducă să-l întrebe pe Domnul. Prin urmare, Ahab a trimis să-i fie aduși profetii, care într-un glas au prezis că va avea parte de biruință. Probabil că lui Iehosafat, care mai avea încă o anumită doză de discernământ spiritual, profetii acestora i s-au părut prea increzatori, deoarece el a solicitat să se prezinte și un „profet al Domnului,” ca să când voia să spună că cei patru sute de bărbați deja adunați acolo nu ar fi fost în legătură cu Iehova. Se pare că până și Ahab cunoștea diferența dintre profetii și un profet adevărat. Dar Micaia (nu Mica, cum apare în unele versiuni românești, n.tr.), singurul prin care puteau ei primi un răspuns de la Dumnezeu, era urât de către Ahab, pentru că niciodată nu profetea decât lucruri rele cu privire la rege.

18:8-11 În timp ce așteptau să vină Micaia, Zedechia a prezis cum sirienii vor fi distruși (poate că cele două coarne pe care și le-a pus întru chip au pus pe cei doi regi evrei). În timp ce toți ceilalți profeti ai regelui au măcușat cuvântul lui Zedechia. D. L. Moody comentează:

stii. Nu este om atât de corupt care să nu găsească pe cineva care să predice pe calapodul său.¹⁸

18:12, 13 Între timp, Micaia era presat de solul regelui să agreeze mesajul trans-

Ahab și avea predicatorii și profetii

mis de ceilalti profeti, prin care acestia sustineau ca cei doi regi vor avea parte de o victorie militara, dar Micaia a promis ca va transmite numai cuvantul Domnului. Versetul 13 ar trebui sa fie motoul fiecarui predicator si al fiecarui crestin: „Viu este Domnul ca voi vesti doar ce-mi va spune Dumnezeuul meu, aceea voi vorbi.”

18:14-17 La Tnceput **Micaia** s-a prefacut ca e de acord cu ceilalti, dar indata a reiesit ca nu o facea decat de forma. Cand **Ahab** l-a pus sa jure ca va spune adevarul, Micaia a profetit despre infrangerea pe care o va suferi Israelul si despre moartea lui Ahab.

18:18-22 Micaia a explicat apoi de ce-i dadeau profetii lui Ahab informatii false: Pentru ca erau sub influenta unui duh min-cinos pe care-l trimisese Domnul din pricina rautatii lui Ahab. Asadar Ahab a devenit obiectul judecatii, cum profetise odinioara Ilie (1 Regi 21:19-24). Matthew Henry comenteaza:

Diavolul nu-i ispiteste pe oameni fara permi-siunea divina, si chiar prin asta Dumnezeu lsi Tmplineşte scopurile Sale.... Astfel Micaia l-a prevenit cu toata bunavointa pe Ahab, nu numai cu privire la pericolul care-l pandea daca pomea la razboi, ci si cu pericolul de a-i crede pe cei care l-au incurajat sa mearga fnainte.¹⁹

18:23-26 Micaia a suferit pentru since-ritatea sa. Zedechia... l-a lovit pe obraz iar Ahab l-a Tntemnitat, dand porunca sa fie hranit doar cu paine si apa, probabil crezand ca in felul acesta Tl va omori. Ambilor oameni Micaia le-a raspuns, spun&nd ca Domnul va demonstra ca ceea ce a spus Micaia a fost adevarat. Scriptura nu ne spune ce s-a int&mplat cu Zedechia, dar despre Ahab stim ca a fost ucis in batalie, potrivit cu cuvantul lui Iehova.

18:27-29 Cuvintele profetului vor fi avut un anumit impact asupra lui Ahab, deoarece el a incercat sa se deghizeze pentru a scapa de judecata lui Dumnezeu. El a sugerat astfel ca lehosafat sa poarte vesmintele sale regale, pe cand el (Ahab) va purta uniforma de soldat.

18:30-34 Dar cuvantul Domnului s-a Tmplinit. lehosafat a fost izbavit de sirieni, dupa ce a invatat lectia amara cu privire la

pericolele încheierii unor alianțe cu cei necredincioși (2 Cor. 6:14). Ahab nu a fost izbăvit. Dumnezeu a dirijat o singură sageată trasă aparent la întâmplare, care a pătruns printr-o crapătură din zălele sale, lovindu-l pe Ahab, care până la asfintitul soarelui a decedat.

19:1-5 CSnd Iehu, fiul lui Hanani, vază-torul, care era și el un profet, l-a muștrat pe Iehosafat pentru că a încheiat un tratat de alianță cu Ahab, Iehosafat a răspuns, pocăindu-se de fapta sa.

Relația sa cu idolatrul Ahab dăduse un exemplu rău supușilor săi. Prin urmare, regele a cucerit regatul, în efortul său de a-l readuce pe oameni la Domnul. De asemenea el a instituit un sistem judiciar. în conformitate cu legea mozaică (Deut. 16:18-20). Astfel, împreună cu cealaltă ocazie anterioară când trimisese învățători în țară, ca să învețe poporul (17:7-9), Iehosafat a demonstrat un respect extraordinar pentru Scripturi. Aceste acțiuni au mai etalat preocuparea sa față de supușii săi și dorința de a se purta cu credinciosie ca regent al lui Iehova.

19:6-11 Indemnurile regelui au fost luate din textul legii (v. 10). El a reînstituit poruncile inițiale date de Domnul pentru cei care erau judecatori în rândul poporului Său. Întrucât ei judecau pe poporul cu care Domnul încheiase un legământ și întrucât El veghea asupra a tot ce se făcea, judecătorii trebuiau să se teamă de Domnul și să ia seama. De asemenea au fost numiți judecători în capitală, la Ierusalim, unde erau judecate cauzele mai dificile. Marele preot Amaria răspundea de cauzele religioase, iar Zebadia, capetenia tribului lui Iuda, răspundea de cauzele civile. Levitii slujeau în calitate de dregători.

20:1-6 Apoi o armată uriașă de dincolo de Marea Moartă a declarat război Iudei. (în unele manuscrise ebraice în loc de „Edom” avem „Siria” în versetul 2.2«) Iehosafat a fost pe bună dreptate alarmat. Și astfel el a vestit un post, chemând poporul la templu. unde s-a rugat Domnului. Aceasta este a treia rugăciune a unui rege, în cartea 2 Cronici (vezi

și rugăciunea lui Solomon, din capitolul 6, și rugăciunea lui Așa, 14:11).

20:7-13 Iehosafat l-a amintit Domnului

ca evreii erau poporul cu care El a Tncheiat un legământ. Templul, în care se ruga Iehosafat, era lacasul de închinaciune Tn care ei se Tnchinau lui Dumnezeu și unde El făgăduise că va auzi și va răspunde la rugăciunile lor. Cei fătă de care Israel Tsi arătase în trecut maritimă veneau acum să-l distrugă și să-i ia țara. Iehosafat și-a Tncheiat apelul sau fierbinte și Tmpreună cu toată luda, a stat Tnaintea Domnului, așteptând răspunsul Sau.

20:14-17 Duhul Domnului a vorbit prin Iahaziel, risipind frica ce paralizase națiunea. Bătălia era a Domnului. Oamenii nu aveau decât să iașă a doua zi și să vadă lucrarea pe care o savărise El pentru ei.

20:18-21 Prin credința oamenii au putut să se bucure, chiar Tnainte ca să se fi petrecut victoria. A doua zi dimineață, s-au sculat Tn zori pentru a vedea ce făcuse Domnul. Au ieșit pe câmpul de bătălie, ca și când s-ar fi dus la o sarbătoare, avându-i Tn fațete cântăreți.

20:22-30 Dumnezeu a semănat o stare de confuzie Tn rândurile inamicului, când a auzit cum poporul Sau cânta cântarea creștinească. Și astfel El i-a determinat pe dușmani să se lupte unii cu alții, distrugându-se reciproc. Când a sosit luda, singurul lucru pe care a trebuit să-l facă a fost să culeagă prada de război, sarcina care le-a luat oamenilor trei zile. Cu bucurie nespuse de mare Tn inimă, ei L-au laudat pe Domnul, revenind la Ierusalim Tn sunetul cântecelor. Făclile din jur au luat nota de ce s-a Tntamplat iar luda s-a bucurat de pace.

20:31-34 Conform modelului anterior din cartea Cronici, este prezentat Tn continuare un rezumat al domniei lui Iehosafat. În pofida eforturilor sale asidue, el nu a reușit să eradică idolatria din țară. Dar Tn general el a avut o domnie bună, căutând să facă ceea ce este bine. Chiar dacă nu a fost perfect, el s-a străduit, făcând ceea ce a fost drept în ochii lui Dumnezeu.

20:35-37 Avem aici un postscriptum cu privire la

parteneriatul dintre Iehosafat și Azaria, regele rău al Israelului. Aceștia au construit corăbii la Etion Gheber, pentru a se deplasa la Tarsis, dar Domnul le-a stricat lucrarea, cum vestise prin gura unui profet pe nume Eliezer.

Iehosafat avea saizeci de ani cand a murit. Fiul sau, lehoram, care fusese co-regent cu el un timp, i-a urmat la tronul regatului Iuda (21:1).

Desigur ca lehoram cunostea puternica lucrare desfasurata de profet Tn regatul Israel, dar el s-a dovedit tot atat de insensibil fata de

f. Regele lehoram (cap. 21)

21:1-3 Incepand cu domnia lui lehoram, istoria consemnata in cartea 2 Cronici Tncepe sa intre Tn declin tot mai mare, pana cand se va ajunge la calamitate si apoi captivitate.

In versetul 2 sunt enumerati doi Azaria, ca frati ai lui Ioram. Versiunea NKJV recurge la o grafie diferita in cazul unuia dintre ei (Azariah).

21:4-6 Al cincilea rege al regatului Iuda s-a decis sa mearga pe calea regilor Israelului, Tn loc sa urmeze calea lui David. lehoram a fost un asasin si un idolatru. El a ucis miseleste pe toti fratii sai, pentru ca sa-si consolideze pozitia pe tronul tarii. Scriptura nu ne lasa nici un dubiu cu privire la influenta rea care l-a determinat pe lehoram sa duca o viata atat de rea: sotia sa era fiica lui Ahab (v. 6). Anterior Iehosafat aranjase aceasta casatorie Intre cei doi, prin care cele doua regate se uneau printr-un pact de alianta iar acum Iuda a fost infectata de aceeasi rautate care infecta Israelul. Atalia, fiica lui Ahab, a fost o unealta Tn mainile Satanei ca sa aduca judecata asupra poporului lui Dumnezeu.

21:7 Dar Domnul si-a adus aminte de legamantul davidic si astfel El nu s-a purtat fata de lehoram si fa{a de Iuda atat de aspru pe cat se purtase cu Ahab si Israel. („O lumina" Tnseamna urr descendent care sa-i urmeze la tron.) Totusi Iuda avea sa sufere mult de pe urma acestei aliante cu necredinciosii.

21:8-15 Edomitii, care se temusera de Iuda In zilele lui Iehosafat (17:10), s-au revoltat acum. Libna, o cetate din Iuda, s-a rasculat si ea. lehoram a complicat si mai mult lucrurile prin faptul ca a tar^t poporul tot mai adanc in idolatrie. Chiar profetia lui Hie, cuprinsa Tntr-o scrisoare adresata regelui, nu l-a putut Tndupleca s5 se Tntoar-ca de la calea rea pe care mergea.

410

2
Cronic
i

ea cum fusese si Ahab.

Hie a fost rapit la cer in timpul domniei lui Iehosafat (2 Regi 2:11). Intrucat lehoram a domnit Tmpreuna cu tatal sau circa cinci ani, e probabil ca Hie mai era Tnca pe pamant cşnd a fost transmis acest mesaj. Sau poate ca profetul a scris scrisoarea respectiva la porunca divina, dandu-i-o lui Elisei ca s-o transmite la vre-mea potrivita.

21:16, 17 Filistenii si arabii au jefuit toate bunurile lui lehoram, rapindu-i fami-lia, cu exceptia lui Iehoahaz, eel mai tSnar dintre fiii sai (numit de obicei Ahazia). intrucat si el omorase familia tatalui sau, pedeapsa aceasta a parut pe masura crimei sale.

21:18-20 lehoram a murit in chinuri cumplite, de o boala incurabila de intestine. Moartea sa nu a fost deplansa de nimeni. Intrucat nu umblase in timpul vietii pe urmele celorlalti regi, nici in moarte nu a fost Tnhumat lSnga ei.

F. Regele Ahazia (22:1-9)

22:1-9 Necazurile provocate prin asocierea cu casa lui Ahab au ajuns acum la a treia generatie. Ahazia (identic cu Iehoahaz, 21:17 si Azaria, v. 6) a devenit rege dupa moartea lui lehoram. El avea doar douazeci si doi de ani²ⁱ (textul marginal NKJV) la data urcarii pe tron.

Mama sa, Atalia, o nepoata a fiicei lui Omri, a continuat sa-si exercite influenta nefasta In Iuda, si dupa moartea sotului ei. Ea a fost principalul consilier al fiului ei, mdemnandu-l la rau, spre pierzarea acestuia. Ahazia fusese crutat (v. 1) pentru ca sa ramana un fiu (un urmas) al lui David care sa continue succesiunea dinastica, dar el s-a dovedit ingrat, mergand pe urmele tatalui sau, facand aceleasi pacate. El s-a unit cu lehoram (loram) in razboiul declansat Tmpotriva Siriei. Iehu si oamenii sai l-au gasit pe Ahazia ascunzandu-se in Samaria si l-au ucis. Slujitorii regelui i-au facut apoi o mmormantare cum se cuvenea (2 Regi 9:28)

deoarece el era nepotul evlaviosului Iehosafat. Ahazia nu a lasat in urma nici un fiu suficient de vSrstnic pentru a urea pe tronul regatului.

G. Uzurparea reginei Atalia (22:10-23:21)

22:10-12 Dupa ce a pierdut sotul iar acum si fiul, Atalia a pus mana pe tron, ca sa domneasca de una singura, omorand proprii ei nepoti! Satan era eel care tragea sforile din umbra, provocand aceasta macelarire fara miia a familiei regale, Tncercand astfel sa Tntreprupa spita mesia-nica, cum incercase s-o faca anterior si cum avea sa Tncerce din nou Tn viitor. Dar intrucat promisiunea din Geneza 3:15 garanta faptul ca Dumnezeu va pazi spita prin care avea sa vina Domnul Isus, Iehova a determinat-o pe Iehosabeat sa-1 ascunda pe nepotul ei, Ioasin templu, unde sotul lui Iehosabeat, preotul Iehoiada, a avut grija de Ioas timp de sase ani.

2 Regi 8-11 ne ofera detalii suplimenta-re in legatura cu aceste evenimente, facand de asemenea corelarea cu ceea ce se Tntampla in Israel.

23:1-7 Pana cand a considerat ca Ioas este Tnca plapiiind, Iehoiada a trebuit sa stea linistit, lasand-o pe uzurpatoare sa oeupe tronul lui David. Dar fn al saptelea an el i-a chemat pe printi si pe leviti, punand la cale rasturnarea de la putere a Ataliei. Curand vesteas-araspandittn totregatul si multi s-au legal prin legamant sa faca totul pentru a-1 sui pe Ioas pe tronul imparatiei. Cuvintele din versetul 6b „tot poporul sa asculte de porunca Domnului” Tnseamna ca ei trebuiau sa respecte legea care inter-zicea intrarea in templu (vezi v. 6a). Levitii si printii au primit fiecare sarcini de indeplinit, dupa care au ales Sabatul ca zi a deznodamantului.

23:8-11 Pe cand au venit la templu ceteie care urmau sa le Tnlocuiasca pe cele din vechiu! schimb, au ramas si unele, si altele. Astfel Iehoiada a reusit sa stranga un numar mare de oameni fara sa atraga vreo banuiala. Oamenii au fost dotati cu armele lui David, care se aflau tn templu, si, dupa ce s-au efectuat toate pregatirile. Ioas,

tşnarul de numai sapte ani, a fost scos din templu si mcoronat. I s-a dat apoi un exemplar al legii (Marturia), potrivit cu cuvantul lui Moise (Deut. 17:18-20). Unii cred ca acesta a fost chiar exemplarul ori-

2
Cronic
i

411

ginal al legii ce fusese plasat în chivot (Ex. 25:21; 2Cro.5:10).

23:12-15 Când regina Alalia s-a dus la templu ca să vadă ce era cu uralele și strigatele pe care le auzea, s-a întâlnit cu copilul-rival pe care-l credea mort demurt, care iată avea acum pe cap coroana regală. Dar ceea ce a speriat-o probabil și mai mult a fost constatarea că poporul este cu totul de partea regelui-copil. Nimeni nu a luat în seamă strigatul ei: „Tradare!” În realitate, ea fusese cea care tradase. Ea era uzurpatoarea, nu Ioas. Iehoiada a ordonat uciderea ei, dar nu în interiorul templului. Astfel ea a fost dusă la Poarta Cailor, unde a fost omorată pentru atrocitățile comise de ea în Iuda.

23:16-19 De îndată ce a fost îndepărtată Alalia, reforma a luat avânt. Iehoiada și poporul s-au legat printr-un legământ să fie ai Domnului. Și ca să-l demonstreze, au distrus templul lui Baal și l-au ucis pe Matan, preotul lui Baal. Ca preot, Iehoiada a fost deosebit de atent față de templu și de închinarea divină. Printre primele lucruri îndeplinite de el a fost repunerea în ordine a slujbei la templu, așa cum poruncise Moise și David. Levitilor și preoților li s-au repartizat atribuțiile. El a avut grijă ca de acum încolo sfântenia templului să nu mai fie tratată cu ușurință. Ușierii trebuiau să-și țină afară pe oamenii ce nu erau curați din punct de vedere ceremonial. Iehoiada știa că reforma trebuie să înceapă de la casa Domnului.

23:20,21 Ioas a fost dus în casa regelui. Oamenii așteptau cu bucurie să trăiască sub conducerea lui Ioas, mulțumiți că un fiu al lui David ocupa din nou tronul lui Iuda.

H. Regele Ioas (cap. 24)

24:1-3 Ioas avea doar șapte ani când a devenit rege și a domnit patruzeci de ani. Ioas a făcut ce a fost bine, atâta timp cât Iehoiada a fost în viață. Chiar și cele două neveste ale lui Ioas au fost alese pentru el de acest preot influent al lui

Dumnezeu.

24:4-14 Pentru a restaura templul, Ioas le-a poruncit levitilor să grabească strângerea fondurilor de la tot Israelul. Când levitii nu au făcut acest lucru suficient de rapid, el s-a supărat pe Iehoiada. În cele din

urma' s-a asezat o cutie speciala Tn fata templului, si oamenilor li s-a poruncit sa depuna Tn ea acest „impozit al tempului.”²² Apoi sumele stranse au fost luate si distribuite lucratorilor, care au restaurat casa lui Dumnezeu, Tn conditia initiala Tn care se aflase si au Tntarit-o din nou.²³

24:15-19 Cand lehoiada a murit, dupa o viata indelungata sj rodnică, a fost onorat Tn mod deosebit, fund Tnhumat alaturi de regi, aceasta fiind o distinctie speciala, avand tn vedere ca nu era de vita regala. Dar de Tndata ce n-a mai fost aceasta infu-enta evlavioasa, Ioas a Tnceput sa ceara sfatul idolatrilor, spre ruina Tmparatiei. Iehova a trimis profeti care sa-l avertizeze, dar Tn loc sa se pocaiasca, liderul regatului Iuda s-a razvratit.

24:20-27 Zaharia a rostit avertismentul lansat de Dumnezeu catre popor, iar regele a poruncit ca Zaharia sa fie omorat cu pietre pentru aceasta. Ioas nu si-a adus aminte de bunatatea pe care lehoiada, tatal (sau bunicul) lui Zaharia,²⁴ o aratase fata de el. Poate ca raspuns la rugaciunea ros-tita de Zaharia Tn timp ce murea, Domnul a trimis o mica armata din Siria ca sa prade regatul Iuda si sa-i ucida pe dregatori si pe printi. Cei care Tl sfatuiseră rau pe Ioas? au murit Tn acest atac iar Ioas?, fiind e! Tnsusi grav ranit, a fost apoi ucis de proprii lui servitori. Asemenea lui Iehoram eel rau Tnaintea lui, lui Ioas i s-a refuzat distinctia speciala de a fi Tnhumat alaturi de regii lui Iuda.

Pentru ca Ioas L-a parasit pe Domnul Tn ultima parte a vietii sale, nimic nu s-a ales de tot ce facuse Tn prima parte a vietii. El reparase templul si Tl remobilase, pentru ca apoi sa fie nevoit sa predea comorile din el sirianului Hazael (2 Regi 12:17, 18). E bine sa pornesti cum trebuie la drum, dar si mai important este sa sf^rsesti bine. Cunoscand tendinta oamenilor de a se lasa pe tanjala, apostolul Ioan ne avertizeaza sa „priviti la voi Tnsiva, ca sa nu pierdeti lucrurile pentru care ati trudit. ci

sa primiti o rasplata deplina” (2 Ioan 8).

2 Regi 12 ne ofera detalii suplimentare cu privire la viata si domnia lui Ioas (numit acolo Iehoas); vezi comentariul asupra aceluia capitol.

I. Regele Amazia (cap. 25)

25:1-10 Dupa ce si-a consolidat tronul si s-a ocupat de asasinii tatalui sau, potrivit legii, Amazia si-a Tndreptat atentia spre chestiunile de politica externa. Edomitii se rasculasera Impotriva lui Iuda m timpul domniei lui Iehoram (21:10) iar acum se pare ca Amazia doreste sa-i aduca din nou la supunere. Prin urmare, el a tocmnit mercenari din Israel. Dar dupa ce a fost averti-zat de un om al lui Dumnezeu, i-a trimis pe israeliti acasa. Desi era ingrijorat de banii pe care i-a achitat deja mercenarilor, el a acceptat asigurările date de profet ca Domnul era in stare sa-i dea mult mai mult, ca sa-i fie compensate necugetata in-vestitie.

25:11-13 Amazia si oamenii sai au ucis zece mii de edomiti, dupa care au luat pri-zonieri alti zece mii, ucigandu-i si pe acestia prin aruncarea Tn prapastie. Acestia au fost probabil victimele unor acte de nes-pusa cruzime sau poate ca Amazia a urmat practica curenta pentru acele zile Tn pri-vinta prizonierilor. Mercenarii pe care Amazia ii trimisese acasa in Efraim au pra-dat furiosi cetatile din Iuda, omorand trei mii de oameni si luand multa prada.

25:14-21 CSnd Amazia a Tnceput sa se Tnchine la idolii pe care i-a adus din Edom, un profet l-a muștrat pentru credinta lui ca acesti zei, care n-au fost de nici un folos pentru poporul sau, ar putea sa-1 ajute pe el. Amazia l-a Tnterrupt pe profet printr-o amenintare, probabil o aluzie voalata la Zaharia, care isi pierduse viata profetind Tmpotriva tatalui lui Amazia (24:20-22). Profetul a raspuns la avertismentul regelui cam in felul urmator: „Eu nu voi fi lovit. Pentru ca ai refuzat sfatul meu, tu esti eel care vei fi nimicit.” Amazia nu a ascultat de sfatul lui Dumnezeu, ci a solicitat sfatul propriilor sai consilieri. Dand dovada de necugetare, a pornit un razboi cu Ioas al Israelului, refuz&nd sa asculte de avertismentul profetului.

25:22-28 Iuda a fost Tnvinsa

de Israel iar Amazia a fost umilit sj saracit. Ierusalimul a fost invadat iar templul pra-dat. Supusii lui Amazia au uneltit impotriva lui, determinandu-1 sa paraseasca Ierusalimul. Amazia a fost asasinat la

Lachis, trupul sau fund adus
Tnapoi la Ierusalim, unde a fost
inhumat.

J. Regele Uzia (cap. 26)

26:1-5 Explicatia succeselor
lui Uzia o gasim inca in prima
parte a capitolului: Ei afacutce
era drept TnainteaDomnului.... si
L-a cautat pe Dumnezeu. Zaharia
(nu profetul Zaharia) a fost
consilierul sau evlavios, un om
care „pricepea viziunile lui
Dumnezeu.”

26:6-15 In tot ce facea Uzia
avea binecuvantarea lui
Dumnezeu. A avut izbSnzi Tn
luptele cu filistenii si cu
amonitii, Tntarind sistemul de
aparare al regatului Iuda. A
adunat o armata de elita si a pus
la dispozitia acesteia un arsenal
pu-ternic. De asemenea a zidit
cetati si a pro-movat dezvoltarea
agriculturii (v. 10). „Masinile”
din versetul 15 au fost un gen de
catapulta.

26:16-23 Mai tarziu Tnsa
inima lui Uzia s-a umplut de
trufie. A intrat Tn templu ca sa
aduca tam&e Tnaintea Domnului.
Or, se stie ca doar preotii erau
autorizati sa faca acest lucru.
Azaria, Tmpreuna cu alti opt-zeci
de preoti, toti oameni viteji, au
intrat si ei Tn templu. Mustrarile
preotilor 1-au Tnfu-riat pe Uzia,
dar Tnainte de a putea sa ie faca
vreun rau, Domnul 1-a lovit cu
lepra. A fost scos apoi rapid din
templu, unde nu a mai intrat
niciodata. Din ziua aceea, a fost
lepras toata viata, locuind izolat
Tntr-o casa separata,
conducerea fiind mere-dintata
fiului sau Iotam. Uzia nu a fosi
mhumat Tn mormintele regesti,
din pricina leprei sale, ci Intr-un
c\$mp din apropierea cimitirului
regal.

K. Regele Iotam (cap. 27)

27:1-4 Asemenea tatalui sau
Uzia. Iotam s-a bucurat de pace,
drept care a putut efectua o
serie de lucrari de con-structie
si amenajare a capitalei si a
cetStilor din jur. El a urmat pilda
lasata de tatal sau, in afara de
chestiunea legata de pacatul lui
Uzia. Totusi Tnaltimile nu au
fost Tndepartate si se pare ca
Iotam nu a fost un reformator

prea zelos, facand prea putin
pentru a-i abate pe oameni de la
caile lor rele.

27:5-9 Amonitii fusesera
supusi de

2
Cronic
i

413

Uzia (26:8), dar se pare ca dupa moartea sa s-au decis sa nu mai plateasca tribut lui Iuda. Iotam s-a luptat cu ei, determinandu-i din nou sa plateasca tribut. Tana lui Iotam a constatat in faptul ca L-a inclus pe Dumnezeu in tot ceea ce a facut. In final 1-au Tnhumat pe Iotam Tn cetatea lui David, tronul regatului Iuda fiind ocupat apoi de fiul sau, Ahaz.

L. Regele Ahaz (cap. 28)

28:1-4 Pentru a ne familiariza cu Tntrea-ga istorie a regelui Ahaz, trebuie sa citim 2 Regi 16 si Isaia 7. A fost eel mai rau rege pe care l-a cunoscut Iuda pana in acel punct. A domnit şaisprezece ani la Ieru-salim.²⁵

Nici nu s-a suit bine pe tron, ca Ahaz a şi inceput sa se dedea la idolatrie. In loc sa urmeze exemplul lui David, Ahaz a ales lucrurile rele ale regatului de nord Israel care sa-i fie calauza in viata. Astfel Ahaz a reintrodus abominabilul ritual al sacrificarii copiilor in Valea Fiului lui Hinom, din imediata apropiere a Ierusalimului. Or, Inchinarea la zeul Moloc, Tn care se incadra aceastS sacrificare a copiilor, nu se mai practicase inca din vremea lui Solomon (1 Regi 11:7). Acum msa toate genurile de idolatrie sj de uraciuni au inceput sa fie din nou practicate si promovate pe scara larga.

28:5-8 Din pricina aceasta, Domnul a adus o multime de adversari impotriva lui Iuda. Isaia ne spune ca Rezin, regele Siriei, si Peca, regele Israelului, s-au aliat In lupta impotriva Ierusalimului. Nu au reusit sa nimiceasca cetatea de scaun, dar au facut multe ravagii in Iuda. Israelitii au ucis o suta douazeci de mii de oameni intr-o sin-gura zi, luand in acelasj timp doua sute de prizonieri. Multi nobili au fost ucisi cu aceasta ocazie. Tocmai in perioada cand Ahaz a fost amenintat de Rezin si de Peca, Dumnezeu, in harul Sau, a daruit casei lui Israel, prin el, promisiunea na?terii din fecioara a lui Emanuel (Is. 7:14).

28:9-15 Israelitii erau porniti sa-i Tnrobeasca pe fratii lor din

Iuda, ceea ce, desigur, era interzis in Legea lui Moise. Dar Domnul a trimis un profet, care sS-i avertizeze ca nu cumva sa faca asa, deoarece ii pSstea mania aprinsa a

Domnului. E drept ca Israel a fost instrumental folosit de Dumnezeu pentru a o judeca pe Iuda, dar cruzimea de care a dat dovada regatul de nord impotriva fratilor sai din sud a fost nejustificata. Unele din capeteniiile Efraimului (adica ale Israelului) au avut insa destula pricepere ca sa asculte de cuvintele profetului Oded si sa asigure eliberarea captivilor, care au fost apoi echipati si hraniti din prada de razboi, dupa care au fost trimisi acasa.

28:16-27 In acest timp, regele Ahaz a fost atacat si de popoare pe care tatal sau le subjugase, respectiv Edom si Filistia. Dar in loc sa se indrepte spre Domnul in marea lui stramtorare, Ahaz a solicitat ajutorul regelui Tiglat-Pileser al Asiriei. Asistenta militara a asirienilor a cumparat-o cu aurul din templu si din palatul regal. In consecinta, regele Asiriei a atacat Siria, omorandu-l pe Rezin la Damasc (2 Regi 16:9). Cand s-a dus Ahaz la Damasc, pentru a-l intalni pe Tiglat-Pileser, a fost captivat de zeii sirienilor (2 Re. 16:8-10). Dar alianta incheiata de Ahaz cu regele Asiriei s-a dovedit foarte costisitoare, deoarece Asiria l-a inşelat, obligandu-l sa plateasca un tribut apasator. Şi mai grav, alipirea lui Ahaz de idolii Siriei s-a dovedit fatala, deoarece a atras mania aprinsa a lui Iehova. Regele Ahaz a inradacinat idolatria atat de adanc in Iuda incat nici macar Ezechia, fiul sau, nu a putut s-o dezradacineze cu totul. Cand a murit, Ahaz nu a fost ingropat in mormintele regale.²⁶ Ahaz este numit regele Israelului in verse-tul 19. Uneori regii lui Iuda au primit acest nume (vezi 2 Cronici 21:2).

M. Regele Ezechia (ca. 29-32)

29:1-11 Biblia acorda cateva capitole bune domniei lui Ezechia. In cartea 2 Regi i se aloca trei capitole (18-20), iar in Isaia patru capitole (36-39). In cartea de fata, 2 Cronici, Ti sunt rezervate tot patru capitole. 2 Cronici prezinta mai cu seama demersurile sale de ordin religios, pe cand 2 Regi se ocupa de principal de realizările sale pe

plan politic si extern. Ambele carti subliniaza insa remarcabilul sau caracter şi devotamentul fata de Domnul.

Ezechia a inceput reforma sa plecând de

la liderii religiosi. I-a chemat pe preoți și pe leviti, poruncindu-le să se consacre pe ei înșiși și templul. Din pricina necredinciosiei părinților lor, mania Domnului s-a abatut peste țară, drept care mulți oameni au fost deja uciși sau duși în captivitate. Regele a ținut cu tot dinadinsul să se pună în ordine pe el și regatul asupra caruia domnea fata de Dumnezeu, lucru pe care i-a îndemnat pe preoți și pe leviti să-l facă și ei.

29:12-24 Levitii menționați pe nume în versetele 12-14 i-au condus pe frații lor la ascultarea de porunca regelui. Astfel ei au curățit (v. 18) curțile timp de opt zile, apoi templul propriu-zis încă opt zile (v. 17). Au dereticat și au pregătit ustensilele pentru slujba din templu, apoi l-au informat pe regele Ezechia că totul s-a făcut după cum poruncise el. Ezechia a adus o jertfă de păcat pentru regat. Sângele jertfelor pentru păcat și al jertfelor mistuite a fost folosit pentru curățirea altarului.

29:25-36 Preoții și levitii au fost reparați fiecare la locul sau, așa cum s'nduise David, cântând și intonând melodii cu instrumentele lor sfintite, în timp ce se aduceau jertfe. Toți cei aflați acolo cu acel prilej s-au plecat înaintea Domnului, închinându-l-se împreună cu levitii. Iar cei ce au simțit îndemnul au adus jertfe mistuite și jertfe de mulțumire. Atât de multe daruri de bunavoie au fost făcute că levitii au trebuit să dea o mână de ajutor preoților la înjunghierea animalelor de sacrificiu, întrucât nu au fost destui preoți care să se fi sfintit. Oamenii s-au bucurat de această neașteptată stare de trezire spirituală care a venit peste ei, încotînd în ei speranța unui viitor mai bun pentru Iuda. Toate acestea nu au fost însă decât începutul reformelor lui Ezechia.

30:1-5 Capitolul 30 se ocupă în întregime de demersurile lui Ezechia de a reintroduce sărbătoarea Pastelui, ce nu se mai serbase încă din perioada

anterioară scindării Împărației (2 Cro. 8:13).

În prima luna regele curățise templul și restabilise serviciile religioase din cadrul acestuia. În luna a doua el a făcut pregătirile pentru sărbătorirea Pastelui și a sărbătorii azimilor. După Numeri 9:11, Paștele se putea serba în luna a doua, dacă cineva

se intina Tn urma unui deces sau daca se mtSmpla sa fie plecat ? ntr-o calatorie. In cazul lui Ezechia, nu s-a putut serba Pastele tn prima luna, cSnd prevedea legea, din pricina numarului mare de preoti care nu s-a consacrat- (v. 3). Or, fiind o sarba-toare nationals, trebuia invitat tot poporul. Prin urmare, au fost trimisi emisari pe tol cuprinsul regatelor Iuda .si Israel, ca sa-i cheme pe oameni la Ierusalim In aceasta perioada, Israelul era o provincie a imperiului asirian, cei mai multi dintre locuitorii sai fiind deja deportati. Dar Ezechia a reusit sa-i invite pe israelitii ramasi, fara sa tntampine opozitie din partea asirienilor.

30:6-12 Cei mai multi dintre israeliti i-au luat in ras pe emisarii care-i chemau sa se tntoarca la Domnul. Dar o mica ra-masita s-a pocait, venind la Ierusalim pentru a serba Pastele tn primul an al domniei lui Ezechia, 716-715f.Cr. (2 Cro. 29:3).

30:13-15 Ravna poporului i-a rusinal pe preoti si pe leviti, determinrmdu-i sa-si ia mai in serios Tndatoririle. Cetatea a fost curatita de intinarea paganilor si orice urma de idolatrie a fost aruncata Tn **paraul Chedron**.

30:16-27 Levitii i-au ajutat pe cei ce erau necurati din punct de vedere ceremonial iar Ezechia s-a rugat ca Domnul sa treaca cu vederea anumite nereguli, UnSnd seama Tnsa de atitudinea inimii oamenilor. Domnul i-a ascultat rugaciunea. Sarbatoarea azimilor a fost un prilej de mare bucurie, drept care s-au decis sa o serbeze Tnca şapte zile. Regele si liderii au adus propria lor contributie la animaiele de jertfa pentru aceasta sarbatoare prelungita. Ierusalimul a fost plin de bucurie. fntreaga adunare a fost binecuvantata, Lucrurile reintrasera pe fagasul de odinioara, al epocii de aur a Israelului. Rugaciunile adresate de preoti lui Iehova se auzeau din nou tn cer.

31:1 Primul verset din capitolul 31 este legat de ultimul verset al capitolului anterior. Cand au plecat de la Ierusalim

oamenii din Iuda au nimicit cu desavarsire idolii si altarele idolegti din Iuda, Be-niamin, Efraim si Manase, si abia apoi au revenit la locuintele lor.

31:2-10 in continuare,
Ezechia le-a

repartizat preotilor si levitilor atributiile lor, asigurandu-le Intretinerea prin intermediul zecuielilor. Oamenii au raspuns cu atata generozitate la apelul sau, meat s-a strlns un mare belsug, si inca a mai ramas.

31:11-19 A fost nevoie sa fie rezervate mai multe incaperi din templu pentru Tnmagazinarea excesului de daruri stranse de la popor, in acest sens fiind desemnati oameni priceputi care sa supravegheze Intreaga operatiune. Este prezentata lista acestor oameni, fapt ce demonstreaza din nou credinciosia lui Dumnezeu, care tine seama de fiecare, neuitand sa recunoasca serviciul adus de orice persoana cauzei Sale.

Desi in Noul Testament nu ni se porunceste sa respectam principiul zecuielii (deci daruirea unui procent de zece la suta din venitul cuiva), ni se porunceste totusi sa practicam damicia - sistematic si proportional cu venitul nostru.

31:20, 21 Capitolul 31 se incheie cu cuvinte de elogiul la adresa lui Ezechia. Tot ce a facut acesta pentru Dumnezeu a facut cu toata inima. Nici nu e de mirare ca a prosperat!

32:1-8 Dupa ce au dus In captivitate triburile din nord (2 Regi 17), asirienii amenintau acum ca vor proceda la fel cu regatul Iuda. Ezechia, care platise In trecut tribut lui Senaherib (2 Regi 18:13-16), a fost presat de asirieni sa se predea, tncre-dintaridu-le regatul.

Cand a invadat Senaherib regatul Iuda, Ezechia a ripostat, intrerupand alimentarea cu apa tn exteriorul cet&tii, rezidind si reparand zidul Ierusalimului, inarmandu-i pe dre-gatori si Incurajand locuitorii sa priveasca la lehova, si sa nu se teama de armata asirie-nilor. G. Campbell Morgan scrie:

La prima vedere ni s-ar parea ciudat felul in care a raspuns Dumnezeu la credinciosia slujitorului Sau, Tngaduind ca regatul sa-i fie invadat de forte straine. Pentru a intelege ce s-a intamplat in real-itate, trebuie sa cunoastem neaparat si alte amănunte, care ne sunt prezentate la 2 Regi 18:7-16. Aici aflam ca Ezechia scuturase jugul regelui Asiriei, pe

care tatal sau Ahaz consimtisese s&-l poarte. Gestul sau a atras invadarea Iudei de catre Senaherib. Apoi, intr-un moment de slabiciune, Ezechia i-a platit un tribut apasator, cedandu-i

conducerea, ca sa-1 cumpere. Numai cii dezn-odamantul a fost contrar rezultatelor scontate. Acum Senaherib a pretins nici mai mult, nici mai putin decat Tnsasi predarea neconditionata a lui Ezechia. in ceasul acesta de mare criza, provocat de propria sa govaire, Ezechia a descoperit Tn inima sa resurse nebanuite, credinta si curajul sau reinviind. Si astfel el a trecut imediat la actiuni decisive de umilire a inamicului. intrerupand alimentarea cu apa, consolidand fortificatiile. mobilizand fortele armate si, in ceie din urma. dand poporului urmatoarea asigurare: „Mai mare este Cel care e cu noi decat eel care este cu ei.”⁷

32:9-19 Pe cand asedia cetatea Lachis, regele Asiriei a lansat o serie de provocari si batjocuri la adresa lui Ezechia si a poporului, lasand sa se tnteleaga ca lehova nu ar fi cu nimic mai puternic decat ceilalti dumnezei pe care ii cucerise el deja si su-gerand ca singurul lucru mtelept pe care l-ar putea face oamenii ar fi sa nu mai asculte de Ezechia, ci sa se predea. Versetul 12 arata ca pana si asirienii auzi-sera despre reformele lui Ezechia. Dar Senaherib pierduse din vedere doua lucruri: loialitatea poporului fata, de Ezechia si puterea lui lehova.

32:20-23 Dupa ce Senaherib L-a luat in deradere pe Domnul, Ezechia si Isaia au Inceput sa se roage cu staruinta si Domnul a trimis un inger, care a macinat armata asiriana. Senaherib s-a Tntors in patrie umilit, fiind ulterior asasinat de proprii sai fii in templul dumnezeului sau.

32:24-26 Boala si vindecarea lui Ezechia au avut, probabil, loc inainte de asediul lui Senaherib. In boala sa, Ezechia L-a chemat pe Domnul, care i-a promis ca-i va prelungi viata, confirmand promisiunea printr-un semn, in cadrul caruia s-a parut ca soarele a mers inapoi un timp. Cand Tnsa Ezechia nu a raspuns cum s-ar fi cuvenit la acest gest de indurare, Domnul S-a maniat pe el. Dar pentru ca Ezechia s-a smerit, pedeapsa nu a venit peste luda decat dupa moartea sa.

32:27-30 Sunt mentionate In mod special bogatiile sj cinstea de care a avut parte Ezechia, precum si

tunelul pe care l-a con-struit pentru aducpunea apei de la un izvor din Valea Chedron la un rezervor din inte-

riorul Ierusalimului. (Vezi 2 Regi 20:20 pentru detalii suplimentare asupra acestui apeduct.)

32:31 Au sosit apoi ambasadori de la Babilon, intrigati de minunea din sferele cerești de care i-a facut parte Dumnezeu lui Ezechia. Era și normal ca ei sa fie foarte interesati de acest fenomen, deoarece se Tnchimbau soarelui si stelelor. Dand dovada de nechibzuinta, regele le-a aratat intreg tezaurul sau, trezind In ei dorinta de a pune mana pe aceste comori, dorinta ce avea sa li se implineasca nu dupa mult timp.

32:32, 33 Celelalte fapte ale lui Ezechia... sunt scrise in... Isaia. Cand a murit, Ezechia a fost fngropat, in cadrul unui serviciu funerar de mare tinuta, acordandu-i-se toate onorurile. Fiul sau Manase i-a urmat la tron.

N. Regele Manase (33:1-20)

33:1-11 Desi a avut un tata atat de cu-cernic, Manase a fost total diferit, domnia sa fund cea mai rea dintre toti regii lui Iuda. Totodata a fost si cea mai lunga: de cincizeci și cinci de ani. Lunga este si lista pacatelor lui Manase. Astfel el a Tntinat cetatea lui Dumnezeu si templul, aducand idoli si reintroducand practica incinerarii copiilor in cinstea idolului Moloc, in Valea Fiului lui Hinom. Apoi a fost un ucigas Tmpatimit (2 Regi 21:16); Josephus ne spune ca din ordinul sau se organizau exe-cutii zilnice. Traditia ne spune ca el l-a omorat pe profetul Isaia, ordonand sectionarea trupului acestuia (referirea de la Evrei 11:37 privitoare la faptul ca unii eroi ai credintei „au fost taiati In doua cu ferastraul" se inscrie probabil in aceasta traditie). Cand Manase a refuzat sa asculte de Domnul si sa se lepede de rautatea sa, Domnul l-a imboldit pe regele Asiriei sa-l prinda si sa-l duca la Babilon, care se afla pe atunci sub control asirian.

33:12-20 Numai 2 Cronici mentioneaza pocainta lui Manase

(mentiunea din verse-tul 18 nu este o referire la cartile canonice 1 si 2 Regi, ci la o cronica seculara ce nu s-a pastrat). Dupa ce a slujit tot felul de idoli detestabili, ani de-a randul, Manase a aflat, in sfarsit, ca Domnul este Dumnezeu, fiind convertit. Imediat a inceput sa faca tot ce a

putut pentru a conduce poporul inapoi la credinciosia fata de Iehova si pentru a eradica idolatria din regatul sau. Inaltimile mentionate in versetul 17 erau utilizate pentru aducerea unor jertfe Domnului, in alt loc decat la Ierusalim. Desigur, legea interzicea aceasta practica, dar ea continua totusi.

soli la profetesa Hulda, ca sa intrebe daca mai era Indurare pentru ei. Cuvintele ei au confirmat cS mania lui Dumnezeu se indrepta spre ei. Dar i s-a

O. Regele Amon (33:21-25)

Dupa moartea lui Manase, fiul sau nu a continuat reformele incepute de tatal sau, ci, mai degraba, a perpetuat pacatele savarsite de Manase. In prima parte a vietii sale. Tanarul rege Amon a domnit doar doi ani, fiind omorat de proprii sai servitori in propria sa casa. Apoi locuitorii tarii i-au executat pe ucigasii lui Amon, aducand pe tronul lui Iuda pe fiul acestuia, Iosia.

P. Regele Iosia (cap. 34,35)

34:1-7 Altarele idolatre pe care le indepartase Manase din cetate (33:15) fusesera readuse inapoi de Amon si de supusii sai. In al optulea an al domniei sale, regele adolescent Iosia... a inceput sa-L caute pe Dumnezeu tatalui sau David. Patru ani mai tarziu el a initial reformele pentru care este cunoscut. Iosia a avut grija sa nu se repete aceeasi greseala pe care o facusera inaintasii sai, drept care a distrus complct tot ce tinea de idolatrie, arzand sau facand praf toate aceste lucruri. El si-a extins reformele pana la cele mai indepartate colturi ale Israelului.

34:8-18 Asemenea marilor reformatori dinaintea, curandel si-a indreptat atentia spre repararea templului. Apoi a fost descoperit un exemplar al Cartii Legii, care a fost citit in fata regelui. Toate trezirile spirituale, revirimentele credintei, mai mici sau mai mari, s-au bazat pe redescoperirea invataturii Cuvantului lui Dumnezeu. Marea Reforma protestanta din veacul al saizecelea a Inceput tot astfel.

34:19-28 Iosia a tratat cu toata seriozitatea avertismentele din Legea Domnului, trimitand

2 Cronici

417

Manoasa Vale Esdraelon, vazuta de pe locul stravechii cetati Meghido. (Foto Howard Vos)

spus ca losia va fi crutat, nefiindu-i dat sa vada nenorocirea care se va abate peste Iuda, asta pentru ca inima lui a tost sensi-bila si pentru ca s-a smerit, crezand Cuvantul Domnului.

34:29-32 Desi stia ca judecata era inevitabil, losia a strans pe totd batranii din Iuda si a incheiat cu ei un legamant Tnaintea Domnului. El a asezat Cuvantul lui Dumnezeu Tnaintea oamenilor, ca ei sa poata Tntelege cat de grava era situatia Tn care se aflau si sa simta nevoia acuta de pocainta.

34:33 Din pricina calitatilor puternice de lider pe care le poseda, losia a reusit sa promoveze Tn randurile oamenilor o atitudinea de loialitate fata de Domnul, Tn tot timpul vietii sale. Continutul versetului 33 este tratat mult mai dezvoftat la 2 Regi 23:4-20. Reforma care a urmat descoperirii cartii legii si Tncheierea legamantului au fost si mai profunde decat prima campanie de eradicare a raului din regatul lui losia.

35:1-6 Asemenea predecesorului sau, Ezechia, losia i-a Tncurajat pe preoti si pe leviti sa-si Tndeplineasca atributiile legate de prestarea serviciilor la timpul randuit. Astfel ei au avut datoria de a reintroduce chivotul Tn templu, de a se organiza Tn cetele sau diviziile corespunzatoare, de a-si

ocupa locurile cuvenite Tn templu si de a se curati si pregati pentru serbarea Pastelui. S-au oferit mai multe explicatii posibile pentru faptul ca chivotul fusese scos din templu, fiind acum readus. E posibil ca

preotii sa-1 fi purtat pe umeri, din loc Tn loc, pentru a-1 proteja de Tntinare. Manase sau un alt rege idolatru va fi ordonat scoaterea sa din templu. Iosia Tnsusi Tl va fi scos din templu, pe timpul cat acesta a fost restaurat.

35:7-19 intrucat tara era saracita de asirieni, Iosia a asigurat cele mai multe din animalele de jertfa pentru aceasta sarba-toare, la aceasta contribuind cu ce-au putut si ceilalti lideri si preotii. Randuielile mozaice prescrise pentru sarbatorirea Pastelui si a Sarbatorii Azimilor au fost urmate cu str5snicie, Tn litera si Tn spiritul legii. In sunetul cantarilor de slava, regele si tot alaiul sau au celebrat eel mai remar-cabi! Paste de la Samuel Tncoace. Nu a fost eel mai mare sau mai fastuos, dar a fost eel mai placut Tn ochii lui Iehova, probabil datorita calitatii Tnchinarii. Pastele acesta a fost tinut Tn acelasi an Tn care a avut loc restaurarea templului (v. 19; cf. 34:8ff).

35:20-24 Nu se aminteste nimic despre urmatorii treisprezece ani ai domniei lui Iosia. La varsta de treizeci si noua de ani, a pornit la lupta Tmpotriva regelui Neco al Egiptului. Armata egipteana se Tndrepta spre nord, pentru a lupta alaturi de asirieni, Tmpotriva babilonienilor (2 Regi 23:29). Iosia nu si-a putut imagina ca mana lui Dumnezeu era Tn spatele acestor miscari de tirupe si nu a Tntrebat pe Domnul ca sa veri-fice daca cuvintele lui Faraon erau ade-varate. Desi s-a deghizat, a fost descoperit si omorat Tn timpul luptei.²⁸ A fost jelit de

supusii sai, care au deplans moartea sa, mai ales ca cei care credeau in cuvantul Domnului stiau ca odata cu iesirea de pe scena a lui Iosia, judecata divina era de-acum iminenta (34:22-28).

John Whitcomb comenteaza pe margi-nea acestor evenimente:

Acum urmeaza unul din cele mai ciudate epi-soade din Tntreaga istorie a Vechiului Testament. Regele pagan Neco II al Egiptului l-a informat pe Iosia: „Dumnezeu mi-a poruncit sa ma grabesc", atragandu-i atentia ca daca Iosia se va amesteca in planul lui Dumnezeu, Dumnezeu II va nimici (2 Cro. 35:21). Fireste, am fi tentati sa respingem numaidecat aceasta afirmatie, calificand-o drept propaganda, daca nu am citi Tn continuare expli-catia cronicarului, potrivit careia: „Iosia nu a as-cuitat de cuvintele lui Neco venite din gura lui Dumnezeu"! Mai mult, Neco va fi crezut, deoarece Iosia a fost omorat. Ce inseamna toate acestea? Si-a pierdut Iosia m\$ntuirea din pricina neascultarii? Nicidecum, deoarece Hulda afir-mase c5 el va muri „In pace" (2 Cro. 34:28), Sa fi fost oare Faraonul Neco un profet al lui Dumnezeu? Nu, deoarece Dumnezeu mai vorbise nemjlocit unor regi pag2ni in diverse alte momente ale istoriei, fara ca acest lucru sa le fi trans-format neaparat inimile (vezi Gen. 12:17-20; 2:3-7). Putem conchide, aşadar, ca Dumnezeu a dorit ca armata egipteană sa se deplaseze la flu-viul Eufrat pentru ca Nebucadnetar s-o poata dis-truge, impreuna cu armata asiriana, Tmplinind astfel avertismentele Sale anterioare ca ba-bilonienii vor cuceri şi pedepsi Iuda (vezi Ier. 25:8-11).29

35:25-27 Ieremia... a deplans moartea

lui Iosia. Cantaretii si-au adus aminte de el chiar si dupa exilul babilonean. Iosia a fost un om al Cartii; el a trait calauzit de Legea Domnului si credinciosia lui este consem-nata pe veci In Cuvantul lui Dumnezeu. La Ieremia 22:16 citim: „«E1 a judecat pricina celui sarac si nevoias si era bine. Nu inseamna oare aceasta a Ma cunoaste pe Mine?» spune

Domnul." Iosua a demon-strat prin viata sa ca-L cunostea pe Domnul. El a inceput Tnca de timpuriu sa-L caute pe Dumnezeu (34:3), avand grija sa asculte apoi de toata lumina suplimenta-ra ce i-a fost daruita. Jnainte de Iosia n-a mai fost nici un tmpaYat ca el care sa se

intoarca la Domnul cu toata inima sa. cu tot sufletu! sau si cu toata taria sa, dupii toata Legea lui Moise; nici dupa el nu s-a ridicat nici unul ca el" (2 Regi 23:25).

Q. Regele Iehoahaz (36:1-3)

Ducerea lui Iuda Tn captivitatea babiloneana a avut loc in mai multe etape. In anul 605 I.Cr. Nebucadnetar a intrat Tn Ierusalim, 1-a facut pe regele Iehoiachim vasalul sau, si a dus in Babilon o serie de captivi, Tntre care si pe Daniel (2 Regi 24:1). In anul 597 T.Cr., Nebucadnetar a invadat din nou Ierusalimul, deportandu-l pe Iehoiachin si luand alti captivi, Tntre care si pe Ezechiel (2 Regi 24:10). In fine, in anul 586 T.Cr., Nebucadnetar a distrus templul, ducand-i in captivitate pe toti, in afara de caliva dintre cei mai saraci Iocuitori ai tarii (2 Re. 25:1-10).

Iehoahaz... a domnit doar trei luni, fund detronat de regele Egiptului si obligat sa plateasca un tribut apasator. Iehoahaz a fost un om rau, spre deosebire de tatal sau Iosia (cf. 2 Re. 23:31-34). A fost dus Tn Egipt, unde a murit.

R. Regele Iehoiachim (36:4-8)

Eliachim, numit si

Iehoiachim era

fratele mai varstnic al lui **Iehoahaz**. El a fost asezat pe tron de catre Neco. Domnia sa de unsprezece ani a fost caracterizata de rautate, fiind intrerupta de Nebucadnetar, care a jefuit templul in anul 605 T.Cr. Nebucadnetar voia sa-l duca pe Iehoiachim la Babilon, dar nu a reusit. Desi Cronici nu consemneaza acest lucru, stim insa ca Iehoiachim a murit lipsit dc slava pe cand se afla Tnca Tn Ierusalim, asa cum profetise Ieremia (Ier. 22:19; 36:30).

S. Regele Iehoiachin (36:9,10)

Iehoiachin avea optsprezece ani (text marginal NKJV^) cand a devenil rege. Dupa o scurta domnie de trei luni si zece zile, Iehoiachin a capitulat, predand

Ierusalimul, petrecandu-si urmatorii treizeci si sapte de ani ai vietii Tntr-o temnita din Babilon. Dupa moartea lui Nebucadnetar. a fost eliberat' si asezat Tntr-o pozitie de onoare (2 Regi 25:27-30).

T. Regele Zedechia {36:11-19}

Zedechia, care se numea si Matania, a fost un alt fiu al lui Iosia. Cand Iehoiachin si-a demonstrat infidelitatea fata de babilonieni, acedia 1-au ales pe Zedechia sa ocupe tronul lui Iuda Tn locul sau. Zedechia a facut ceea ce este rau, refuzand sa se smereasca Tnaintea profetului Iere-mia. De asemenea si-a calcat juramantul fata de Nebucadnetar, razvratindu-se. Ierusalimu! a trecut apoi printr-un groaznic asediu de un an si jumătate. Cand caldeenii (babilonienii) au cucerit cetatea Tn anul 586 T.Cr., au distrus-o, impreuna cu templul, dupa care au dus tn exil toată popu-latia, Tn afara de locuitorii cei mai saraci ai tarii.

„casa ?n Ieru-salim, care este Tn Iuda. Cine dintre voi este din poporul Lui? Domnul Dumnezeu lui sa fie cu el si sa se suie!”

IV. CAPTIVITATEA BABILONEANA (36:20, 21)

Timp de 490 de ani, poporul evreu retuzase sa tina anul sabatic. Acum pSmantul evreilor avea sa tina un sabat impus, de saptezeci de ani. Referitor la diversele metode de calculare a celor saptezeci de ani cat a durat Exilul Babilonean, vezi Introducerea la Comentariul asupra cartii Ezra.

V. DECRETUL LUI CIRUS (36:22, 23)

Pe cand locuitorii regatului Iuda s-au aflat Tn captivitate, Babilonul a fost cucerit de Medo-Persia. La şaptezeci de ani dupa ce Tncepuse Exilul, Cyrus, regele Persiei, a emis o proclamatie, prin care le permitea evreilor sa revina Tn patria lor.

Este demna de remarcat ordinea cartilor Tn Biblia ebraica, cartea Cronici ocupand locul ultim. Astfel, Tn loc sa se termine „cu un blestem” (Maleahi 4:6), Biblia Ebraica se Tncheie pe o nota pozitiva, Tncurajatoare:

„Asa vorbesle Cyrus, regele Persiei: Domnul Dumnezeu cerurilor mi-a dat toate Tmparatiile pamantului. El mi-a po-runcit sa-I consti'uiesc o

NOTE FINALE

1(2:3-10) Cat i-a platit Solomon lui Hiram? 1 Regi 5:1 1 precizeaza o suma, pe cand 2 Cro. 2:10 gasim o alta suma. Intai Regi se refera la un dar personal acordat casei lui Hiram, pe cand versetul 10 se refera la proviziile date lucratorilor lui Hiram care taiau lemne pentru Solomon.

²(2:11-16) Cine a fost mama lui Hiram? 2 Cronici 2:14 afirma ca a fost o femeie din tribul Dan, pe cand 1 Regi spune ca era o vaduva din tribul lui Neftali. Raspunsul e ca a fost o femeie din Dan, al carei sot era din tribul lui Neftali; de aici rezulta ca era o vaduva din Neftali. Al doilea sot al ei a fost din Tir.

3(2:17, 18) Cati supraveghetori au functionat la lucrarile de la templu: 3 600 (2:18) sau 3 300 (1 Regi 5:16)? Pentru elucidarea acestui fragment trebuie sa mai consultam alte doua pasaje importante. 2 Cronici 8:10 spune ca Solomon avea 250 de dregatori care dirijau muncile. Adaugati acest numar la cei 3 600 de supraveghetori (2:18) si obtineti cifra de 3 850. Intai Regi 9:23 spune ca dregatorii lui Solomon erau Tn numar de 550. Adaugati aceasta cifra la cei 3 300 de supraveghetori mentionati la 1 Regi 5:16 si obtineti 3 850. Numarul total de dregatori si supraveghetori este, prin urmare, identic Tn ambele carti; doar defalcarea este diferita. Termenul tradus prin „dregatori” se refera la slujbasi militari sau politici, pe cand termenul „supraveghetori” se refera la personalul industrial (echivalent cu supervizori sau maistri).

⁴(3:1-4) Avea pridvorul Tnaltimea de 120 de coti (3:4) sau 30 de coti (1 Regi 6:2)? Unii spun ca ar fi vorba aici de o greseala de copiere. Alti, ca de pilda Josephus, sustin cS Tnaltimea era chiar de 120 de coti. Matthew Poole crede ca cei 120 de coti se refera la Tnaltimea unui foisor [adiacent].

5(3:14-17) Stalpii din fata templului aveau Tnaltimea de

treizeci si cinci de coti (3:15) sau optzeci de coti (1 Regi 7:15; Ier. 52:21)? A se observa cS 1 Regi se refera concret la *tnaltimea* unui stalp, pe cand textul marginal al versetului 15 spune ca stalpii aveau o *lungime* de treizeci si

cinci de coti (adica luati impreuna). Cu alte cuvinte, treizeci si cinci de coti reprezinta lungimea *totala* a stalpilor, prin faptul ca au fost, probabil, turnati dintr-o singura bucata, fiind apoi sectionati Tn doua. Astfel ar rezulta ca Tnaltimea fiecaruia dintre cei doi stalpi a fost de optsprezece coti (cu rotunjirile de rigoare).

⁶(4:1-22) Masuratorile date pentru ligheanul de la 4:2 sunt uneori folosite de critici pentru a Tncerca sa demonstreze ca Biblia contine erori. Daca, diametrul era de zece coti (180 toli), circumferinta ar fi de 180 de ori pi (pi = 3,14) sau 565,49 toli, Tn loc de treizeci de coti (540 toli). Dificultatea se rezolva daca tinem seama de faptul ca ligheanul avea grosimea de o palma (4 toli). Versetul 2 ne da diametrul exterior sj circumferinta interioara. Diametrul interior ar fi fost de 180 de toli minus doua laturi de palma (8 toli) sau 172 de toli. Inmultind 172 cu pi (3,14), obtinem 540,36 toli, care, rotunjit la eel mai apro-piat tol, ne da cei treizeci de coti din textul biblic.

Ce capacitate avea ligheanul - 2 000 de bati (1 Regi 7:26) sau 3 000 de bati (4:5)? Raspunsul: si una, si alta. Doua mii de bati era probabil capacitatea pe care o cuprindea Marea *in mod normal*, dar daca se umplea pana la buza sa, capacitatea era de 3 000 de bati.

7(7:11-16) J. Barton Payne, "II Chronicles," *The Wycliffe Bible Commentary*, p. 397.

⁸(8:7-10) Cati dregatori lucrau Tn administratia lui Solomon - 250 (8:10) sau 550 (1 Regi 9:23)? Vezi Notele finale asupra textului de la 2 Cro. 2:17, 18.

9(8:17, 18) A primit Solomon 450 de talanti de aur din Ofir (8:18) sau 420 (1 Regi 9:28)? Cifra 2 Tn ebraica putea sa fie confundatI usor cu cifra 5 de catre copisti ulteriori. Unii sugereaza ca diferenta de treizeci de talanti ar reprezenta suma nece-sara pentru achizitionarea proviziilor si

achitarea lefurilor pe durata calatoriei.

⁹(9:13-28) Denumirea *Tarsis* e folosita Tn sens generic, desemnand zonele Tn care se facea rafinarea metalelor. Termenul e folosit Tn Vechiul Testament pentru a desemna o tara Tndepartata bogata Tn

minereuri de metal. „Cei mai multi cercetatori cred ca termenul se refera la localitatea Tartessus, din sud-vestul Spaniei, bogata in minereuri de argint, cupru si plumb" (*The Revell Bible Dictionary*, p. 1136). Probabil sintagma „Corabiile din Tarsis" se refera la vasele pentru navigatia pe mare folosite la transportul metalelor rafinate, si nu neaparat la eventuale relatii comerciale cu Spania.

11(9:13-28) A avut Solomon 4 000 de iesle pentru caii sai (v. 25) sau 40 000 (1 Regi 4:26)? Textul marginal din editia NASB subliniaza ca intr-un manuscris vechi al portiunii 1 Regi 4:24 se gaseste consemnata cifra 4 000. Intrucat nu erau decat 12 000 de calareti, cifra foarte ridicata (40 000) din 1 Regi pare neverosimila, fiind, mai degraba, rezultatul unei erori comise de copisti.

12(10:12-19) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 246.

13(12:9-12) Cei mai multi cercetatori ai Bibliei sunt de acord asupra faptului ca aurul in Biblie este un simbol al dumnezeirii iar bronzul (KJV „brass" alama) reprezinta judecata.

i⁴(13:1-3) Mama lui Abiia, Micaia, era fiica lui Uriel (13:2). Dar 2 Cronici 11:20 spune ca mama lui Ahiia era Maaca, fiica lui Absalom. Istoricul evreu Flavius Josephus ne spune ca Uriel a fost ginerele lui Absalom si tatăl lui Micaia sau Maaca (ambele nume desemnand una si aceeasi persoana). Asta ar insemna ca Micaia a fost fiica lui Uriel si nepoata lui Absalom. (In ebraica acelasi cuvant poate insemna si *fiica*, si *nepoata*.)

15(14:3-8) Doi Cronici 14:3 si 14:5 spun ca Asa a indepartat altarii, dar la 15:7 citim ca nu a facut acest lucru. Care versiune e cea corecta? Ambele sunt adevarate. Unele altarii au fost dedicate idoloilor, pe cand altele erau dedicate lui Iehova (de ex. 1 Regi 3:2). Unii cercetatori cred ca Asa a distrus doar altarele pagane.

Keil crede ca al doilea dintre texte (15:7) lasa sa se inteleaga

ca regele nu a reusit sa-si duca la indeplinire reformele cum ar fi dorit. Rawlinson sugereaza ca textele de mai sus se refera la perioade

diferite de timp; in prima parte a domniei sale, Asa a combatut idolatria cu mSna tare, pe cand catre sfarsitul vietii, cand au aparut fisuri tn caracterul sau, el nu s-a mai impotrivit idolatriei cu aceea?i fervoare, permitSnd reaparitia acesteia. Vezi John Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible*, p. 323.

16(15:16-19) In ebraica, tn unele con-texte, ca eel fa{a, se folosește acelașj cuvânt și pentru *mama*, și pentru *bunica*.

17(16:1) După I Regi 15:33, Baesa, al treilea rege al regatului Israel, cuprinzând cele zece triburi din nord, a murit în *al douazeci și saptelea* an al lui Asa. Dar 2 Cronici 15:19 și 16:1 spun caintre Baesa și Asa a existat o stare de război în *al treize-ci și saselea* an al lui Asa. Thiel, un expert Tn cronologia regilor evrei, susține ca ar fi vorba de al treizeci și saselea an al istoriei regatului Iuda, iar nu al domniei lui Asa. Al treizeci și cincilea an al regatului Iuda, numarat de la rascoala lui Roboam, ar fi fost, în acest caz, al cincisprezecelea an al domniei lui Asa. Explicatia aceasta nu e lipsitS de deficiente și, oricum, este prea detaliata pentru a putea fi dezb&tuta pe larg în spatiul acesta. Multi sunt de părere ca discrepanta ar proveni dintr-o simpla eroare de copiere.

18(18:8-11) D. L. Moody, *Notes from My Bible*, p. 59.

19(18:18-22) Matthew Henry, "1 Kings," *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, 11:703.

20(20:1-6) În ebraica *Siria* are o grafie asemăn5toare cu cea a termenului *Edom*, existed posibilitatea și probabilitatea ca să se fi comis o eroare de copiere.

²¹ (22:1 -9) Textul masoretic al pasajului 2 Cronici 22:2 spune ca Ahazia avea *patruzeci* și doi de ani când a tnceput să domneascS. Dar 2 Regi 8:26 spune ca avea *douazeci* și doi de ani. Varsta mai puțin înaintata pare s5 fie cea corectă, având în vedere ca tatal său nu avea decât patruzeci de ani el însuși c&nd a murit. Astfel cifra de „patruzeci ?i

doi" este, aproape sigur, o greșeala comisă de copisti.

22(24:4-14) A fost cutia pentru

colectarea banilor așezata afara, in fata porții (24:8), sau in interior, langa altar (2 Regi 12:9)? Unii comentatori cred ca au existat doua cutii, una afara si alta in interior, langa altar. Altii cred ca a existat doar o singura cutie, care insa a fost asezata cand afara, cand in interior.

23(24:4-14) Doi Regi 12:13 spune ca nu s-au confectionat vase pentru templu cu sumele colectate, dar 2 Cronici 24:14 spune ca vasele au fost fabricate din sumele de bani excedentare. Doi Regi se refera la sumele alocate lucratorilor pentru repararea casei, pe cand Cronici se refera la destinatia banilor ramași, dupa achitarea lefurilor lucratorilor.

24(24:20-27) La 24:20 se spune ca Zaharia a fost fiul lui Iehoiada. Domnul nostru il numește insa pe Zaharia in Matei 23:25 „fiul lui Berehia”. Iar despre autorul cartii Zaharia se spune de asemenea ca a fost fiul lui Berehia (Zah. 1:1, 7). O explicatie plauzibila ar fi aceea ca Zaharia despre care se vorbeste la 2 Cronici 24 a fost nepotul lui Iehoiada si fiul lui Berehia; in limba ebraica *fiu* poate sa insemne si *nepot*. Zaharia care a redactat cartea din Biblie ce-i poarta numele a fost de asemenea fiul lui Berehia, dar, desigur, un alt Berehia. „Zaharia” este un nume foarte comun pe paginile Scripturii, apartinand multor perioade din Vechiul Testament.

25(28:1-4) Daca Ahaz avea treizeci si sase de ani cand a murit (28:1), asta inseamna ca a avut doar unsprezece ani cand s-a nascut Ezechia (29:1) sau, potrivit altei reconstituiri de date, cincisprezece ani. Unii cred ca Ahaz ar fi putut, de fapt, procrea un copil la varsta de unsprezece ani; oricum la cincisprezece ani el a fost in mod sigur capabil sa procreeze. Altii su-gereaza ca ar fi vorba de o eroare de copiere. Realitatea este ca nu dispunem de suficiente informatii pentru a rezolva problema cronologiei lui Ahaz.

26(28:16-27) Doi Regi 16:20 spune ca Ahaz a fost ingropat

alaturi de parintii sai, pe cand 2 Cronici 28:27 spune ca nu a fost inhumat in mormintele regale. Ambele

afirmatii sunt adevarate. El a fost adaugat la parintii sai si a fost Tngropat cu ei {adica in cetatea Ierusalim), desi nu chiar in mormintele regale.

27(32:1-8) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 127.

^{2S}(35:20-24) A murit Iosia in Ierusalim (35:24) sau in Meghido (2 Regi 23:29)? El a fost ranit mortal in balalia de la Meghido sj textul din Regi spune ca a murit acolo deoarece acolo a suferit trauma care i-a cauzat moartea. fn schimb, cartea Cronici precizeaza ca Iosia a murit la Ierusalim. Este exact cum am spune in vremea noas-tra despre cineva ca a murit Intr-un accident de automobil, desi, in realitate, per-soana respective a decedat, cum se lntam-pla de cele mai multe on, la pulin timp dupa aceea, la spital. Astfel se subliniaza ca accidentul a fost cauza decesului, chiar

daca alta a fost locatia unde a avut loc momentul propriu-zis al incclarii sale din viata.

29(35:20-24) John C. Whitcomb. Jr., *Solomon to the Exile*, p. 141.

30(36:9. 10) Versetul 9 spune ca Iehoiachin avea *opt* ani cand a deveni! rege, pe cand 2 Regi 24:8 spune ca avea *optsprezece* ani. Negre^it versetul 9 con-tine o eroare comisa de copisti, deoai'ece Iehoiachin avea neveste Tn momentul cand s-a predat babilonienilor, ia numai cateva luni dupa ce a urcat pe tron (2 Regi 24:15). Unele manuscrise ebraice, Septuagirta si. de asemenea. cateva versiuni siriace contin varianta *optsprezece* ani.

BIBLIOGRAFIE

Vezi Bibliografia de la sfarsitul comenta-riului asupra cartii 1 Cronici.